T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MARCEL MOYSE'İN *24 PETITES ETUDES MELODIQUES AVEC VARIATIONS* ADLI METODUNUN İLK 10 ETÜDÜNÜN ÇALIŞMA TEKNİKLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

NEHİR AYDOĞMUŞ

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. ÇİSEM ÖNVER ZAFER

EDİRNE 2022

Tezin Adı: Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* Adlı Metodunun İlk 10 Etüdünün Çalışma Teknikleri Bakımından İncelenmesi

Hazırlayan: Nehir AYDOĞMUŞ

ÖZET

Kariyerine Paris Konservatuvarı'nda başlayan Moyse, bütün hayatını öğrenci yetiştirmeye adamış; Avrupa, Güney ve Kuzey Amerika, Asya'da gerçekleştirdiği birçok turne, konser, ustalık kursu ve seminerlerle Fransız Flüt Ekolü'nün yayılmasını sağlamıştır. Marcel Moyse, öğretmenliği ve icracılığıyla birçok müzisyenin hayatına ışık olmuş, yazdığı metotlar günümüze kadar ulaşmıştır. Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* adlı metodu, flüt için yazılmış en işlevsel metotlar arasında yer almakta; çalışmalarını profesyonel seviyeye taşımış bütün flütistlerin eğitim sistemi içerisinde omurga görevi görmektedir. Müzikte ifade, ton, renk, artikülasyon gibi birçok kavramı geliştirmeye yardımcı olmakta; ölçünün güçlü vuruşu, doğru bağ, senkop ve apajatür tekniği, net artikülasyon ve müzikal anlatımın kazanılmasında flütistlere önemli faydalar sunmakta ve flüt repertuvarında karşılaşılan müzikal problemleri çözmekte fayda sağlamaktadır.

Bu çalışmada Marcel Moyse'in yaşamı, yorumculuğu, öğretmenliği ele alınmış; Moyse'in kendisiyle ya da yetiştirdiği öğrencisi William Bennett ile çalışma fırsatı bulan değerli flütistlerin *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metoduna yönelik yaptıkları akademik çalışmalar incelenerek bu metodun amacı ve önemi araştırılmış, metodun ilk 10 etüdü incelenerek çalışma tekniklerine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Flüt, Marcel Moyse, Etüt, Varyasyon, 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations

Name of Thesis: Investigation of the first 10 studies of Marcel Moyse's Method Named *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* In Terms of Practising Techniques

Prepared by: Nehir AYDOĞMUŞ

ABSTRACT

Moyse, who started his career at the Paris Conservatory, devoted his entire life to raising students; as well as spreading the French Flute School with many tours, concerts, masterclasses and seminars in Europe, South and North America and Asia. Marcel Moyse has enlightened the lives of many musicians with his teaching and performance. His methods have survived until this day. Moyse's method named 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations is among the most functional methods written for flute. It serves as the backbone in the education system of all flutists who have taken their studies to a professional level. It helps to develop many concepts such as expression, tone, color, articulation in music, offers important benefits to flutists in gaining strong beat of meter, correct slur, syncopation and appoggiatura technique, clear articulation and musical expression, and provides benefits in solving musical problems encountered in the flute repertoire.

In this research, Marcel Moyse’s life, his art and his teaching are discussed. Additionally, the academic studies on the 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations method by valuable flutists who had the opportunity to work with Moyse himself or with his student, William Bennett, are examined, and the purpose and importance of this method are investigated, the first 10 etudes of the method are examined and suggestions for working techniques are presented.

Keywords: Flute, Marcel Moyse, Etude, Variation, 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında katkıları olan danışmanım ve flüt öğretmenim Doç. Çisem ÖNVER ZAFER'e, çok değerli birikimlerini benimle paylaşan Doç. Hakan Halit TURGAY'a, Vámosi-Nagy Zsuzsa'ya, Dominika ACS'a, desteğini her zaman hissettiğim annem Songül AYDOĞMUŞ, babam Volkan AYDOĞMUŞ ve ablam Yağmur AYDOĞMUŞ'a, bu süreçte yanımda olan değerli arkadaşlarım Türkmen Ozan TANIŞ'a, İnci KUTLU'ya, Madara KLEINA'ya, Taha KARAKOÇ'a ve her zaman yanımda olan kedim Misi'ye teşekkür ederim.

Nehir AYDOĞMUŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZET……i

ABSTRACT……ii

TEŞEKKÜR ……..iii

İÇİNDEKİLER …….iv

ÖRNEKLER LİSTESİ……..……ix

RESİMLER LİSTESİ……..….xviii

GİRİŞ……...1

1. Problem……1

1.1. Alt Problemler……. 1

1.2. Amaç…….2

1.3. Önem……. 2

1.4. Sınırlılıklar…… 2

1.5 Tanımlar……3

BÖLÜM II……... 4

YÖNTEM…… 4

2.1. Araştırma Modeli…… 4

2.2. Evren ve Örneklem……. 4

2.3. Verileri Toplama Teknikleri……..5

2.4. Verilerin Çözümü Ve Yorumlanması……5

BÖLÜM III……..5

BULGULAR VE YORUMLAR……..... 5

3.1. Birinci Alt Problem Marcel Moyse'in Müzikteki Önemi……..……..5

3.2. İkinci Alt Problem Marcel Moyse'in Yaşamının İcracılığı Üzerindeki Etkisi...…..……..……13

3.3. Üçüncü Alt Problem Marcel Moyse'in Yaşamının Öğretmenliği Üzerindeki Etkisi...…..……..……16

3.4. Dördüncü Alt Problem Marcel Moyse'in Yazdığı Metotlar…… 19

3.4.1. Alphonse Leduc……. 19

3.4.2. Marcel Moyse'in Uyarladığı Kitaplar…….20

3.4.3. Marcel Moyse'in Düzenlediği Kitaplar……... 20

3.4.4. McGinnis ve Marx Music……. 21

3.4.5. Zen-On Music, Tokyo…… 21

3.4.6. Bağımsız Yayınladığı Kitaplar…….21

3.5. Beşinci Alt Problem Marcel Moyse'in Bazı Kayıtları....……...21

3.6. Altıncı Alt Problem Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* Adlı Metodunun Önemi ve Amacı……24

3.7. Yedinci Alt Problem Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* Adlı Metoduna Yönelik Çalışmalar Yapan Flüt Sanatçıları……..26

3.7.1. William Bennett…….26

3.7.2. Christine Fish Moulton……. 26

3.7.3. Vamosi Nagy Zsuzsa……. 27

3.7.4. Roderick Seed……...….27

3.7.5. Carol Wincenc……... 28

3.7.6. Julia Bogorad Kogan…… 28

3.7.7. Halit Turgay……...29

3.8. Sekizinci Alt Problem Etütlerde işlenen temel konular…….……29

3.8.1. Diminuendo……29

3.8.2. Tekrar eden notalar…….. 30

3.8.3. Vibrato……31

3.8.4. Çan sesleri…….. 32

3.9. Dokuzuncu Alt Problem, Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* Adlı Metodunun İlk 10 Etüdünün Çalışma Teknikleri Bakımından İncelenmesi……. 34

3.9.1. Etüt no.1 (do majör)…….34

3.9.2. Etüt no.1 – Varyasyon No.1……..38

3.9.3. Etüt no.2 (la minör)..... 40

3.9.4. Etüt no.2 – Varyasyon no.1……...44

3.9.5. Etüt no.3 (fa majör)……...45

3.9.6. Etüt no.3 – Varyasyon no.1……...47

3.9.7. Etüt no.3 – Varyasyon no.2……...48

3.9.8. Etüt No.4 (re minör)……..49

3.9.9. Etüt no.4 – Varyasyon no.1……...50

3.9.10. Etüt no.5 (si bemol majör)…….. 52

3.9.11. Etüt no.5 – Varyasyon 1……..55

3.9.12. Etüt no.6 (sol minör)……... 56

3.9.13. Etüt no.7 (mi bemol majör)…… 58

3.9.14. Etüt no.7 – Varyasyon 1……..59

3.9.15. Etüt no.7 – Varyasyon no.2……61

3.9.16. Etüt No.8 (do minör)……... 62

3.9.17. Etüt no.8 – Varyasyon no.1……65

3.9.18. Etüt no.8 – Varyasyon no.2……66

3.9.19. Etüt no.9 (la bemol majör)……..…67

3.9.20. Etüt no.9 – Varyasyon no.1……69

3.9.21. Etüt no.9 – Varyasyon no.2……70

3.9.22. Etüt no.10 (fa minör)…….……..71

3.9.23. Etüt no.10 – Varyasyon no.1…….……..73

3.9.24. Etüt no.10 – Varyasyon no.2…….…..74

BÖLÜM IV……..……...75

SONUÇ ve ÖNERİLER……... 76

KAYNAKÇA…… 76

ÖRNEKLER LİSTESİ

Örnek 1: Andersen Etüt no.3, op.15, ilk 16 ölçü……... 24

Örnek 2: diminuendo uygulamaları……30

Örnek 3: Tekrar eden notalar……. 31

Örnek 4: Vibratosuz ses……...31

Örnek 5: Doğru vibrato……32

Örnek 6: Aşırı hızlı vibrato……...……...32

Örnek 7: Aşırı yavaş vibrato……...…….32

Örnek 8: Genel vibrato egzersizi……...…….33

Örnek 9: Çan seslerinde vibrato kullanımı…… 34

Örnek 10: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.1:……34

Örnek 11: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.1: ölçülerin 1. vuruşlarının çan sesiyle çalışılması için egzersiz…… 35

Örnek 12: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.1: çan sesleri ve apajatürlerin çalışılması için egzersiz..……. 35

Örnek 13: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.1, çan sesleri ve kırmızı okun temsil ettiği apajatürlerin çalışılması için egzersiz……... 35

Örnek 14: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.1, vibrato kullanımı……..……...……...…….36

Örnek 15: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.1'in geliştirilmesi……...……...……...37

Örnek 16: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.1: sözlerin notalara aktarımı…….……...…….. 37

Örnek 17: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.1 fa majör transpoze örneği……...38

Örnek 18: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.1 – varyasyon no.1…….....…38

Örnek 19: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.1 – varyasyon no.1, iskelet seslerin egzersizi……....39

Örnek 20: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.1 – varyasyon no.1, iskelet seslerin egzersizi……..…….…..39

Örnek 21: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.1 – varyasyon no.1, iskelet seslerin egzersizi……...…… 39

Örnek 22: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.1 – varyasyon no.1: bir oktav tiz çalışma……...…….. 40

Örnek 23: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.2..….....40

Örnek 24: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.2: her ölçü başındaki notanın çan sesiyle çalışılması için egzersiz……...…...41

Örnek 25: İlk vuruştaki sesin 2. vuruşa taşınması için egzersiz……... 41

Örnek 26: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.2: ölçülerin 1. vuruşunun çan sesi ve 2. vuruşunun piano ve diminuendo ile çalışılması için egzersiz…….42

Örnek 27: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.2: 5. ve 6. ölçülerde aralık geçişi için egzersiz……..…… 42

Örnek 28: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.2: 5. ve 6. ölçülerde aralık geçişi için kromatik egzersiz……..… 43

Örnek 29: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.2: etüdü çalarken dikkat edilecek ifade yöntemleri……..….... 43

Örnek 30: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.2 – varyasyon no.1…….…….. 44

Örnek 31: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.3:.....45

Örnek 32: Marcel Moyse 24 Melodic Studies with Variations 3. etüt ilk 6 ölçü…… 46

Örnek 33: Moyse De La Sonorite dil egzersizi……..…… 46

Örnek 34: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.3: şarkı sözlerinin notaya aktarımı……..…….. 47

Örnek 35: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.3 – varyasyon no.1……..47

Örnek 36: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.3 – varyasyon no.1: 7., 8., 15., 16., 17. ölçüler……...……...…… 48

Örnek 37: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.3 – varyasyon no.2…….…….…….….48

Örnek 38: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.4:……49

Örnek 39: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.4: ilk cümleyi oluşturan 1. ve 2. ölçü……...……...49

Örnek 40: Ana çan ve yardımcı çan seslerinin gösterimi……..50

Örnek 41: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.4 – varyasyon no.1…….. 50

Örnek 42: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.4 – varyasyon no.1: 1-4. ölçüler, pesten tize crescendo egzersizi…….……51

Örnek 43: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.4 – varyasyon no.1: 1-4. ölçüler, tizden pese decrescendo egzersizi……..… 51

Örnek 44: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.4 – varyasyon no.1: 1-4. ölçüler, tizden pese crescendo egzersizi……... 51

Örnek 45: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.4 – varyasyon no.1: 1-4. ölçüler, pesten tize, tizden pese, crescendo-decrescendo, decrescendo-crescendo egzersizi…….52

Örnek 46: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no……52

Örnek 47: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.5: sekizlik notaların atlanarak sadece dörtlük notaların eşit sürede çalınması için egzersiz……...53

Örnek 48: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.5: dörtlük notaların atlanarak sadece sekizlik notaların eşit sürede çalınması için egzersiz……... 53

Örnek 49: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.5: ilk 4 ölçü için üretilen varyasyon……..…….54

Örnek 50: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.5: ilk 4 ölçü için üretilen varyasyon……..…. 54

Örnek 51: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.5 – varyasyon no.1…….. 55

Örnek 52: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.5 – varyasyon no.1…….……..55

Örnek 53: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.6…….56

Örnek 54: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.6 2. ve 8. ölçülerde *diminuendo* ……..……57

Örnek 55: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.6: 5., 6., 13., 14. ölçülerde "alçalan basamak" egzersizi……..….57

Örnek 56: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.6 5., 6., 13., 14. ölçülerde "alçalan basamak" egzersizi……..…..….57

Örnek 57: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.6: 15 ve 16. ölçülerde apajatür……..……. 58

Örnek 58: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.7…….……58

Örnek 59: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.7, tekrar eden notalar…….…..... 59

Örnek 60: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.7 – varyasyon no.1…….. 60

Örnek 61: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.7 – varyasyon no.1: 1. ve 2. ölçü, ilk cümle, uzun ve kısa çan sesleri……. 60

Örnek 62: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.7 – varyasyon no.1: 1. ve 2. ölçü……. 60

Örnek 63: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.7 – varyasyon no.1: 1. ve 2. ölçü……. 60

Örnek 64: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.7 – varyasyon no.2…….. 61

Örnek 65: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.7 – varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü…….....61

Örnek 66: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.7 – varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü……. 62

Örnek 67: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.7 – varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü…….62

Örnek 68: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.8……. 62

Örnek 69: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.8: Türkiye kelimesini her bir notaya heceleyerek her ölçüyü decrescendo ile sonlandırma çalışması……. 63

Örnek 70: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.8: 6. ve 7. ölçülerde legato……..63

Örnek 71: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.8: 11. ve 12. ölçülerde la bemol geçişi……64

Örnek 72: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.8: çalarken dikkat edilecek ifade yöntemleri…… 64

Örnek 73: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.8 – varyasyon no.1…….. 65

Örnek 74: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.8 – varyasyon no.2…….. 66

Örnek 75: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.8-varyasyon no.2: aksan yapılmaması gereken notaların maviyle gösterimi…… 66

Örnek 76: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.8: 1. cümle…… 67

Örnek 77: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.8-varyasyon no.2: 1. cümle……. 67

Örnek 78: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.9…….67

Örnek 79: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.9: 1. ve 2. ölçüler…….. 68

Örnek 80: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no. 9 – varyasyon no.1……69

Örnek 81: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.9– varyasyon no.2……...70

Örnek 82: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.9 – varyasyon no.2: ilk 4. ölçüde aksanlı notaların gösterimi……. 70

Örnek 83: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.9 – varyasyon no.2: ilk 4. ölçüde aksanlı notaların gösterimi……..71

Örnek 84: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.10……. .71

Örnek 85: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.10: 1. cümle…….. 72

Örnek 86: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.10 – varyasyon no.1…… 72

Örnek 87: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.10 – varyasyon no.1: 1. ve 2. ölçülerde çan sesi tekniği……73

Örnek 88: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations, etüt no.10 – varyasyon no.2…… 73

Örnek 89: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.10 - varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü, dilli çalma egzersizi…… 74

Örnek 90: Marcel Moyse 24 Petites Etudes Melodiques avec Variations etüt no.10 - varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü, dilli çan sesi egzersizi……. 74

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Moyse'in sırasıyla Hannebains, Taffanel ve Gaubert'i benzettiği katedraller……..……18

BÖLÜM I

GİRİŞ

Dünyaca tanınan Fransız flüt virtüözü Marcel Moyse (1889-1984) Paris Konservatuvarı'nda öğrenim görmüş, zamanının virtüoz flütistleri Paul Taffanel, Adolphe Hennebains ve Philippe Gaubert ile çalışmıştır. Paris ve Cenevre Konservatuvarı'nda flüt öğretmiştir. Çeşitli Paris orkestralarında solistlik yapmış; Fransa, İsviçre, Amerika ve Japonya'da ustalık sınıfları düzenlemiş ve aynı zamanda flüt alanında adı daima geçen birçok metot yazmıştır. Marlboro Müzik Festivali'nin kurucusudur. Trevor Wye, James Galway, William Bennett, Michel Debost, Paula Robison, Bernald Z. Goldberg gibi birçok profesyonel flütist yetiştirerek duyurduğu adı ve kitaplarıyla nesiller boyu sayısız müzisyenin hayatında iz bırakmıştır.

1932'de Leduc aracılığıyla yayınlanan *24 Petites Melodiques Etudes avec Variations* adlı metodu ileri seviye konservatuvar öğrencileri için yazmıştır. Bu etütleri yazarken flütün zayıf yönlerini pekiştirecek ton ve teknikler sunmuştur. Sade melodiler ve varyasyonlarından oluşan bu metot entonasyon, akort kontrolü, artikülasyon, notaların başlangıcı ve bitişi, tekrarlanan ve vurgulanan notalar, apajatürler, nüans, bağ, dil vb. kavramlara odaklanarak tonda renk, ifade, karakter ve dinamik geliştirmeyi amaçlamaktadır.

1. Problem

Bu araştırmada Marcel Moyse'in *24 Petites Melodiques Etudes avec Variations* adlı metodundaki ilk 10 etüdün çalışma teknikleri incelenecektir.

1.1. Alt Problemler

1. Birinci Alt Problem, Marcel Moyse'in Müzikteki Önemi

2. İkinci Alt Problem, Marcel Moyse'in Yaşamının İcracılığı Üzerindeki Etkisi

3. Üçüncü Alt Problem, Marcel Moyse'in Yaşamının Öğretmenliği Üzerindeki Etkisi

4. Dördüncü Alt Problem, Marcel Moyse'in Yazdığı Metotlar

5. Beşinci Alt Problem, Marcel Moyse'in Bazı Kayıtları

6. Altıncı Alt Problem Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* Adlı Metodunun Önemi ve Amacı

7. Yedinci Alt Problem, Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* Adlı Metoduna Yönelik Çalışmalar Yapan Flüt Sanatçıları

8. Sekizinci Alt Problem, Etütlerde İşlenen Temel Konular

9. Dokuzuncu Alt Problem, Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* Adlı Metodunun İlk 10 Etüdünün Çalışma Teknikleri Bakımından İncelenmesi

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı, Marcel Moyse'in yazmış olduğu *24 Petites Melodiques Etudes avec Variations* adlı metodundaki ilk 10 etüdün çalışma tekniklerini incelemek, varyasyonlarıyla yazılan bu etütleri amacına uygun icra etmek, tanımak ve bu metodun ülkemizdeki kullanımını genişletmeyi hedeflemektedir.

1.3. Önem

Bu metodun kullanımının incelenmesi ve bu esnada kullanılan diğer kaynaklar öğretmen ve öğrencilere yol gösterici olacağı sebebiyle araştırmanın önemini yansıtmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma, Marcel Moyse'in 24 *Petites Melodiques Etudes avec Variations* adlı metodundaki ilk 10 etüdün çalışma yöntemlerinin araştırılmasıyla sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Allegretto: (İt.) Andante'den daha hızlı ama allegro'dan daha yavaş bir tempo terimi.[1]

Allegro: (İt.) Parlak, canlı. Çabuk bir temponun göstergesi olduğu gibi aynı zamanda eserin ya da bölümün başlığı olarak kullanılır.[2]

Andante: (İt.) İlerleyen, akıcı bir yavaşlıkta, yürük.[3]

Andantino: (İt.) Andante'den biraz daha hızlı tempo.[4]

Apajatür: (İt.) Çeşitli dönemlere göre yorumu farklılık gösteren süsleme türü, dayanma notası.[5]

Artikülasyon: (Fr.) Performans esnasında notaların noktalar, aksanlar, bağlar açısından yaylı çalgılarda yayla, üflemeli çalgılarda dille ve tuşlu çalgılarda dokunuşla doğru şekillendirilerek ifade edilmesi.[6]

Diminuendo: (İt.) Azalmak, giderek sessizleşmek.[7]

Entonasyon: Tona uygun olarak şarkı söyleme veya enstruman çalma eylemi. Bundan yola çıkarak müzisyenin entonasyonunun iyi ya da kötü olduğu kanısına varılır.[8]

Etüd: (Fr.) İcracının tekniğini iyileştirmesi için geliştirilen kısa parçalar.[9]

---

[1] Alison Latham, *The Oxford Companion to Music*, Oxford University Press, 2011
[2] Alison Latham, *a.g.e.*
[3] Michael Kennedy, Joyce Bourne Kennedy, *The Concise Oxford Dictionary of Music*, Oxford University Press, 2007
[4] Alison Latham, *a.g.e.*
[5] Michael Kennedy, Joyce Bourne Kennedy, *a.g.e.*
[6] Alison Latham, *a.g.e.*
[7] Alison Latham, *a.g.e.*
[8] Michael Kennedy, Joyce Bourne Kennedy, *a.g.e.*
[9] Michael Kennedy, Joyce Bourne Kennedy, *a.g.e.*

Lento: (İt.) Yavaşlık. 17. yüzyılın başlarından itibaren ortaya çıkan en eski tempo terimlerinden biridir.[10]

Pianissimo: (İt.) Çok sessiz. Kısaltılmış yazımı: *pp.*[11]

Piano: (İt.) Yumuşak. Kısaltılmış yazımı: *p.* [12]

Portato: (İt.) Legato ve staccato arasında bir çeşit yay tekniği, sesin taşınması.[13]

Rubato: (İt.) Eserin metronomunun bir süreliğine göz ardı edilerek vaktinden "çalınan" bazı nota veya notaların "geri ödenmesi". Esere özgürlük, serbestlik ve kendiliğindenlik havası veren, bilinçsizce uygulandığında ise eseri mekanikleştiren profesyonel çalma tekniği.[14]

Varyasyon: Tanınmış bir melodinin veya orijinal bir temanın çeşitli versiyonları olan müzik parçası.[15]

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada durum tespitine yönelik olmak üzere nitel araştırma yöntemlerinden betimsel - gelişimci araştırma yöntemi kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Marcel Moyse'un hayatı, yorumculuğu, eğitimciliği, flüt alanında yazdığı kitaplar; örneklemini ise Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metodundan ilk 10 etüt oluşturmaktadır.

---

[10] Alison Latham, *a.g.e.*
[11] Alison Latham, *a.g.e.*
[12] Alison Latham, *a.g.e.*
[13] Alison Latham, *a.g.e.*
[14] Alison Latham, *a.g.e.*
[15] Joyce Kennedy, Michael Kennedy, Tim Rutherford-Johnson, *The Oxford Dictionary of Music*, Oxford University Press, 2012

2.3. Verileri Toplama Teknikleri

Konuyla ilgili yerli ve yabancı kitaplar, metotlar, video kayıtları, makaleler, yüksek lisans ve doktora tezlerinden faydalanılmıştır. Metottaki etütler teknik olarak ele alınmış, literatürdeki diğer araştırmalar örnek olarak gösterilmiş ve etütlerin icrasını kolaylaştıracak alıştırmalar tavsiye edilmiştir.

2.4. Verilerin Çözümü Ve Yorumlanması

Bu araştırmanın sonucunda elde edilen veriler toplanarak Marcel Moyse'in hayatı ayrıntılı olarak araştırılmış, yazmış olduğu *24Petites Etudes Melodiques avec Variations* adlı metodunun ilk 10 etüdünün çalışma teknikleri incelenmiştir. Müziğin temel prensiplerine değinen bu metottaki etütlerin çalınışını geliştirmek adına yöntemler sunulmuştur.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Birinci Alt Problem

Marcel Moyse'in Müzikteki Önemi

Marcel Joseph Moyse, 17 Mayıs 1889'da Fransa'nın Saint Amour kasabasında dünyaya gelmiştir. Babasının onu reddetmesi ve annesi Christine'in doğumdan bir hafta sonra ölmesiyle kısa bir süreliğine ebesiyle yaşamış, sonrasında Josephine Perretier tarafından evlat edinilmiştir. Çocukluğunda müziğe hayran olan Marcel Moyse, ilk flütünü üç dört yaşlarında yaparak kulaktan öğrendiği şarkıları yanlışsız olana dek günlerce sabırla çalışmıştır. 1896 senesi bir torunu olduğunu öğrenmesi üzerine kasabaya gelen dedesi Alfred Moyse ile istemeyerek de olsa kasabadan ayrılıp Besançon'a yerleşmiştir. Besançon'da disiplinli ve iyi eğitim almış

hocalardan müziğin temellerini öğrendiği bir müzik okulunda okumuştur ve ilk flüt derslerini Angelloz'dan almıştır.[16]

Lamoureux Orkestrası'nda çellist olan amcası Joseph Moyse'in teklifiyle 1904'te Paris'e, amcasının evine yerleşmiştir. Tarihi ve sanatsal açıdan oldukça zengin olan Paris şehri, müze, opera, bale, tiyatro, sergi gibi sunduğu entelektüel imkanlarıyla Moyse'i derinden etkilemiştir.[17]

Moyse, hem müziğe hem de heykele ilgi duymuştur. Amcasının yardımlarıyla *Ecole Boulle*'de heykeltıraşlık sınıfına katılmasının yanı sıra Adolphe Hennebais (o zamanlar Taffanel'in asistanıydı) ile Paris Konservatuvarı seçmelerine hazırlanmıştır. Bu süreçte Taffanel, Moyse'in potansiyelini fark ederek onu flüt sınıfına dinleyici öğrenci olarak kabul etmiştir.[18]

Moyse, 1905 yılında jürilerin Paul Taffanel, César Franck, Camille Saint-Saens olduğu sınavı geçerek konservatuvar öğrencisi olmaya hak kazanmıştır. Konservatuvara seçildiği aynı yıl *Ecole Boulle*'e heykel bölümüne de kabul edilen Moyse, kararını konservatuvara gitmekten yana vermiştir. Flüt çalışmalarını Paul Taffanel ile yapmış ve hocası Taffanel'in yönlendirmesiyle, çalışmalarında o dönemin yabancı flüt repertuvarında yer alan bestecilere ağırlık vererek konservatuvarın benimsediği gelenekselciliğe zıt bir duruş sergilemiş; sınavlarında çağdaş eserler yorumlamıştır.[19]

Konservatuvar eğitimini 1906 yılında Philippe Gaubert'in yazdığı *Nocturne et Allegro Scherzando* eseri ile *Premier Prix* (birincilik ödülü) kazanarak tamamlamıştır.[20] Böylesine kısa bir sürede, üstelik birincilik ödülüyle mezun olmanın yaşattığı ikilemi 1975 Haziran'ında Vermont'taki evinde şu sözleriyle ifade etmiştir:

---

[16] Ann McCutchan, *Marcel Moyse Voice of Flute*, Amadeus Press, Oregon, 1994, s. 31...38
[17] Ann McCutchan, *a.g.e.*, s. 41
[18] Ann McCutchan, *a.g.e.*, s. 45
[19] Susan S. Fries, *My Teacher, Remembering Marcel Moyse,* Author House Publication, 2010, s. 44
[20] Ann McCutchan, *a.g.e.*, s. 67

"Bir flütist olarak yıllarca, hayatımı Paris Konservatuvarı'ndaki öğretmenim Taffanel gibi çalmaya adadım. Kendimi öğretmenimin ellerine bıraktım; fakat fazla hızlı ve iyi öğrendim. Kısa bir okul yılı sonrasında birincilik ödülü kazanıp mezun olmak benim için hayal kırıklığıydı. Taffanel'den ayrılmaya hazır değildim; çünkü ondan çok daha fazlasını öğrenmek istiyordum. Yıllarca Taffanel olma yolunda ilerlerken bir gün fark ettim ki bir başka Taffanel değildim, artık Moyse olmuştum. Eğer Taffanel bugün hayatta olsaydı, onunla yeniden çalışmayı çok isterdim."[21]

Moyse, mezun olduktan sonra özel bir izinle bir kış dönemi daha okuma hakkı kazanmış; fakat ne yazık ki o dönemde Taffanel hayatına veda etmiştir. Moyse bu süre zarfında çalışmalarını Hennebains ile sürdürmüştür. Okulu bittikten sonra çalışma motivasyonunu kaybetmemek amacıyla flüt derslerine devam etmek istemiştir. Hennebains ona katacak bir şeyi kalmadığını söyleyerek ders vermeyi reddetmiştir. Bunun üzerine Moyse, *Nocturne et Allegro Scherzando* bestesiyle *Premier Prix* ödülü kazandığı Gaubert ile görüşmüş ve Gaubert onunla çalışmayı memnuniyetle kabul etmiştir. Her cuma günü saat 17.00'da çalışmak üzere anlaşmışlar ve Moyse dersi bir defa olsun kaçırmamıştır.[22]

Moyse, kariyerine on dokuz yaşında *Paris Opéra*'da başlamış; bununla birlikte *Opéra-Comique, Société des Concerts du Conservatoire, Lamoureux, Pasdeloup, Straram* gibi çeşitli orkestralarda çalmıştır. Strauss, Prokofiev, Toscanini, Koussevitzky ve daha birçok şefin yönetiminde solistlik yapmıştır. Ravel, Stravinsky, Debussy'nin eserlerini ve Ibert'in kendisi için yazdığı flüt konçertosunun prömiyerlerini çalmıştır. *Théâtre de la Gaîté* 'de dansçı olan Celine Gautreau ile evlenmiş, Louis ve Marguerite adında iki çocukları olmuştur.[23]

1909'da Avustralyalı koloratur soprano Nellie Melba'ya eşlik etmek üzere Londra'ya gitmiştir. Beş hafta süren konserlerin getirdiği büyük başarının ardından, 1913 yılında ünlü soprano Melba'ya eşlik edecek olan kemancı Jan Kubelík, bariton

---

[21] Susan S. Fries, *a.g.e.*, s. 47
[22] Eleanor Lawrence, "Interview with Marcel Moyse", *The National Flute Association, Inc. Newsletter*, Vol.4, No.2, 1979, s. 3
[23] https://www.marlboromusic.org/archives/blog/marcel-moyse/ (30.07.2022)

Edmund Burke, piyanist Gabriel Lapierre ile yaklaşık altı ay süren Amerika ve Kanada turnesine çıkmıştır. Konser flütistlerinin solist sanatçı olmasının yaygın olmadığı o dönemlerde Marcel Moyse, Melba'ya eşlik ettiği solo ve düetlerle yeni bir çağ başlatmıştır. Solistlik yaygınlaşmış ve bu durum Rampal, Galway ve daha birçok müzisyene solist sanatçı olma yolunda ışık tutmuştur.[24] Moyse, Nellie Melba'nın sesinin hakim olduğu renkler, esnekliği ve tonlarda yarattığı değişimlerden etkilenerek sonorite geliştirme üzerine birçok metot yazmıştır.

I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Avrupa'ya dönen Moyse, sağlık sorunları sebebiyle orduya kabul edilmemesinin üzerine Paris'te iş aramaya başlamıştır. Şehirde yaşam ve iş olanakları çetin, müzisyenlerin geçimi zordur. Marcel Moyse ve ailesi günler süren açlık ve yoksullukla karşı karşıya kalmıştır. Moyse, ailesinin geçimini flüt dersleri vererek sağlamıştır.[25]

Savaş süresince Moyse'in sağlığı iyice bozulmuştur. Provalar esnasında kan öksürten zatürre nöbetleri geçirmesi ve bayılması sebebiyle flüt çalmaya bir süre tamamen ara vermiştir. Doktorlar, zatülcenpten (akciğer zarında sıvı birikimi) muzdarip Moyse'in artık performans sergilemesinin imkansız, yaşama şansının da çok düşük olduğunu düşünmesine rağmen, yaşadığı travmalar Moyse'i daha da güçlendirmiştir. Üretmekten asla vazgeçmeyerek literatürü zenginleştirmiştir. Kontrollü ve akıllıca çalışmaları sonucunda iyileşip orkestra elemelerine girerek ihtişamlı *Paris Opéra*'da birinci flütist olmaya hak kazanmasına rağmen; *Opera Comique*'te birinci flütist olarak çalışmayı tercih etmiştir. O dönemde *Opera Comique, Paris Opéra'*dan daha düşük standartlara sahiptir; ancak çalışma saatleri bakımından daha esnektir. Bu sayede Moyse, çocukluğunda yaşadığı huzurlu kasabası Saint Amour'da, yürekten sevdiği ailesiyle daha fazla vakit geçirebilecektir.

Moyse'in Paris Lamoureux Orkestrası'nda çalıştığı dönem çalınan eserlerden biri de Eduard Lalo'nun *Namouna* adlı balesidir. Eserdeki zor pasajlara yönelik yazdığı egzersizlerin olduğu *Etudes et exercises* adlı ilk kitabını 1921 yılında

[24] Susan S. Fries, *a.g.e.*, s. 51 ; Ceren Hepyücel, *19. Yüzyıldan Günümüze Fransız Ekolü ve Marcel Moyse'un Dünya Flüt Sanatına Etkileri*, (Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi), İzmir 2009, s. 34
[25] Ann McCutchan, *a.g.e.*, s. 10

400 frank karşılığında Leduc'a satmıştır. 1922 yılında *Exercices journaliers* adlı metot sırayı takip etmiştir.[26]

Son hızla yaygınlaşan kayıt şirketleri, flüt için yazılan eserlerin sayısı ve zorluk derecesinde rekabet yaratmıştır. Kayıt almaya duyulan ilgi ve ihtiyaç, canlı performansın önemini kaybettirmesine rağmen bu durum Moyse'i etkilememiştir. O dönemde flütistlerin; piyanist, şancı ve şeflerden daha az revaçta olduğu doğruydu; amaTaffanel'in ölümü, Hennebains'nın emekliliği, Gaubert'in bestelediği ve yönettiği eserlerin artmasıyla Moyse, Paris'in en önde gelen flütisti olmuştur. Her zaman olabildiğince meşgul ve aktif çalışan Moyse aynı anda dört kayıt şirketiyle kontrat imzalamıştır. Moyse'e tercihleri doğrultusunda seçme şansı doğmuş, istediği şirketle istediği eseri çalabilecek özgürlüğe sahip olmuştur.[27]

Moyse, Gaubert'e 1914'ten itibaren on yıla yakın asistanlık yapmıştır. 1928'de Premier Prix kazanan René Rateau'nun aktarımlarına göre Rateau, 1920'lerde Gaubert'in sınıfına kaydolmasına rağmen Moyse'e büyük saygı duymuş ve onu da öğretmeni olarak benimsemiştir. Moyse, Gaubert'in öğrencilerinin derslerine sıklıkla girmiş, aynı zamanda onlara kendi evinde de özel ders vermiştir. Rateau, Gaubert'in her şeyi çalabilecek kadar yetenekli; fakat öğretme ve yöntemleri kelimelere dökme yetisinin zayıf olduğunu; Moyse'in ise metot geliştirmeye yönelik bir tarzı olduğunu ve flütte sık sık karşı karşıya gelinen problemlere yönelik egzersizler yazdığını aktarmıştır. Moyse, Gaubert'in her şeyi çalabilecek kapasite ve yeteneğe sahip olduğunu savunmuştur. Çok yoğun olan Gaubert'i neyi nasıl yaptığına dair sorulara boğmaktansa onu taklit etmeyi, dikkatlice izleyip fikir yürüterek analiz etmeyi alışkanlık haline getirmiştir.[28]

Moyse, 1932 yılında Cenevre Konservatuvarı'nda ve aynı zamanda hocası Philippe Gaubert'in okuldan ayrılması üzerine Paris Konservatuvarı'nda da flüt öğretmek üzere görevlendirilmiştir. Çalıştığı yıllar boyunca Cenevre ve Paris arasında provalardan derslere gece gündüz fark etmeksizin kilometrelerce yol

---

[26] Eleanor Lawrence, "Interview…." s. 5
[27] Robert Aitkin, "Marcel Moyse -- A Long and Productive Life", *The National Flute Association, Inc. Newsletter*, Vol.4, No.2, 1979, s. 11
[28] Ann McCutchan, *a.g.e.*, s. 73; 119

yapmıştır. Cenevre-Paris yolculuklarında ve yaz tatillerinde öz annesi gibi bağlandığı Perretier ve diğer herkesin sevgisini kazandığı, hayatına yön veren çocukluk yıllarını geçirdiği kasabasını düzenli olarak ziyaret etmiştir.

1933'te Marcel Moyse'in flüt, oğlu Louis Moyse'in piyano ve flüt, oğlunun eşi Blanche Honegger Moyse'in keman ve viyola çaldığı grup *The Moyse Trio* adını alarak Güney Amerika ve Avrupa'da çeşitli oda müziği performansları ve kayıtları gerçekleştirmiştir. Marcel Moyse, Mozart re majör flüt konçertosu ve *The Moyse Trio* ile çaldığı Bach sol majör trio sonatı (BWV 1038) ile iki adet *Grand Prix du Disque (*eser kayıtlarına verilen Fransız ödül) kazanmıştır. *The Moyse Trio* 30 Haziran 1957, Marlboro'da resmi olarak son resitalini vermiştir. [29]

Louis Moyse, kurdukları trio hakkındaki hislerini şöyle anlatmıştır:

"Çaldığımız eserleri müzikal açıdan hiçbir zaman tartışmak durumunda kalmadık. İşin "büyüsü" üç büyük usta olarak aynı hissiyatla yorumlamamızdaydı. Aynı yerde yavaşlar, aynı anda crescendo yapar, hangimizin ne yapacağını önceden tahmin edebilirdik. Birlikte müzik yapmak,yemek yemek içinaynı sofraya oturmak gibi basit bir işti. Babamla yıllar boyu çaldım, Blanche da çok iyi bir müzisyendi. Moyse Trio olarak oldukça az prova yapardık. Yeni esere birkaç kez göz atmamız yeterdi."[30]

Marcel'e, babası hiçbir sorumluluğu üstlenmediği için, ölen annesinin soyadı verilmiştir. Anlamı "Musa" idir. Marcel Moyse Katolik olarak yetiştirilmiştir, anne tarafından akrabaları da Katoliktir ama taşıdıkları soyadı Yahudiliği çağrıştırdığından, II. Dünya Savaşı sırasında Paris'te yaşamaya devam etmek soyadlarından dolayı onları korkutmuştur. Moyse, bir defasında Naziler tarafından tutuklanmış, aşağılanmış, sünnetli olup olmadığını göstermeye zorlanmıştır. Onu yirmi beş senedir tanıyan bir müzisyenin yardımıyla serbest bırakılmıştır. Sonuç olarak bütün bu korku, baskı ve eziyetler sebebiyle Moyse'ler 1941'de Paris'ten

[29] Ann McCutchan, *a.g.e.,* s. 176
[30] Ann McCutchan, *a.g.e.,* s. 130

kaçmış ve Saint Amour'a sığınmıştır. Moyse'in kariyeri bir defa daha alt üst olacaktır.

Marcel Moyse, uzun ve zor geçen birkaç yılın ardından Paris Konservatuvarı'ndaki yerine Gaubert ve kendisinin eski öğrencisi olan Gaston Crunelle'in alındığı haberiyle sarsılmıştı ve işini geri almak için uzunca bir süre çabalamıştır. Verilen teklife göre flüt sınıfı Crunelle'de kalacaktır ve Moyse sadece oda müziği derslerine girecektir. Moyse'in reddetmesi üzerine diğer bir teklif Moyse için ikinci bir flüt sınıfı açılması yönünde olmuştur. Moyse bu teklifi kabul etmiş; fakat bir süre sonra dışlanmışlık hissini hazmedemeyerek istifa etmiştir. Bunun üzerine Fransa dışından gelen ders ve performans tekliflerini değerlendirerek kendine uluslararası bir ağ örmeye başlamıştır.

The Moyse Trio 1946 yılında İskandinavya, 1948 yılında Güney Amerika turnesine çıkmıştır. Ses getiren performanslarla Arjantin'e kendilerini tanıtan Moyse Trio, yeni açılacak olan Mendoza Konservatuvarı'nda çalışma teklifi almıştır. Buenos Aires'te Moyse'ler için yeni bir hayat başlıyor derken Arjantinli başkan Juan Peron tarafından konser alanları ve üniversiteler kapatılmış, Avrupalı müzisyenler evlerine dönmeye zorlanmıştır. Böylece Güney Amerika deneyimi de başka bir hayal kırıklığıyla son bulmuştur.

Moyse'ler 1949'da Amerika'ya göçmüş ve Brattleboro, Vermont'a yerleşmiştir. 1951'de Vermont'ta, piyanist Rudolf Serkin, keman sanatçısı Adolf Busch ve Avrupalı performans grubu olarak tanınan *The Moyse Trio* Marlboro Müzik Festivali'ni kurmuştur. Çalınan oda müziği haberleri kısa sürede yayılarak dünyanın çeşitli yerlerindeki müzisyenleri Vermont'ta bir araya getirmiştir. Yıllar geçtikçe festival büyük kalabalıklara ulaştmış, seminerler düzenlenmeye başlanmış ve zamanla *Marlboro College* adı altında müzik okulu haline getirilmiş. The Moyse Trio üyeleri bu okulda ders vermeye başlamıştır. Moyse flüt, oda müziği, solfej ve şeflik; Moyse'in oğlu Louis flüt ve piyano; oğlunun eşi Blanche ise keman, viyola ve koro derslerine girmiştir. Hermann Busch çello; Chaloner Spencer teori; Joseph Caruso ve Maxine Stellman şan derslerinden sorumlu olmuştur. Rudolf Serkin ise danışma kurulu üyesi olarak okulun konserlerini organize etmiştir. Moyse, ilki

1961'de düzenlenen üflemeli seminerinde ve ertesi sene düzenlenen flüt seminerinde birçok müzisyenle bir araya gelmiştir. Bu seminerler Marlboro Müzik Festivali kapsamında gerçekleşmiş ve Moyse'in ölümüne kadar sürmüştür. Bunların yanı sıra Boston, New York ve Montreal Konservatuvarı'nda de çalışmıştır. Kurulduğu günden beri birçok müzisyenin hayatında unutulmaz değişimler yaratan Marlboro Müzik Okulu ve Festivali, günümüzde de dünyanın dört bir yanından katılım sağlayan müzisyen ve dinleyicileri ağırlayarak varlığını hala sürdürmektedir.

1964'te İsviçreli flütist Peter Lukas Graf, Aurèle Nicolet, Raymond Meylan ve birkaç eski öğrencisi tarafından İsviçre-Boswil'deki Eski Kilise'de ders vermeye davet edilmiştir. Bu kurslar kısa sürede farklı ülkelerden katılım sağlayan flütistlerin ve üflemeli enstruman çalan birçok müzisyenin ilgi odağı olmuş ve 1976'ya kadar sürmüştür. Seminerler esnasında Moyse'in 1964'te yetmiş beşinci ve 1969'da sekseninci yaş günü kutlanmıştır.

Moyse yaşamı süresince 37 kitap yazmıştır. Kitaplarından bazıları kendi el yazması olup, bazılarının da kapak resimleri kendi çizimlerindendir. Avrupa, Amerika ve Japonya'da usta öğretici kursları düzenlemiştir. 1981'de Mostly Mozart Festivali'nde bir konser yönetmiş ve 1984'te Vermont eyaleti tarafından "Sanatta Mükemmeliyet" ödülüne layık görülmüştür.

Moyse 1 Kasım 1984'te Vermont'ta hayatını kaybetmiştir. Moyse ile ilgili önemli kaynakların koleksiyonuna katkı sağlayabilecek herkes için *The Flutist Quarterly* aracılığıyla da paylaşım ve işbirliği çağrısı verilmiştir.[31] Moyse'in ölümünden sonra edinilen veriler arşivlenerek *The Marcel Moyse Society* (MMS) adlı dernek tarafından yayınlanmaya başlanmıştır ve arşivin günümüze en yakın tarihli sayısı 2020'dir.

[31] Nancy Andrew, Blanche Moyse, "Letter to the Editor", *The Flutist Quarterly*, Vol.12, No.4, 1987 s.6

3.2. İkinci Alt Problem

Marcel Moyse'in Yaşamının Öğretmenliği Üzerindeki Etkisi

Moyse, duygularını flüt aracılığıyla yansıtmıştır. Onun için flüt çalmak: konuşmak, kahkaha atmak, şarkı söylemektir; bir amaçtansa vücudunun bir parçası halini almış bir araçtır. Her zaman için *naturel* ve sadelikten yana olmuş; abartılan her ifadenin ajitasyon olduğuna inanmıştır. Vibratoysa müzisyenin hisleriyle ortaya çıkması gerektiğine ve fazlasının müziği bozduğuna inanmıştır. Tamamen vibratosuz çalınması gereken notalar ve hatta pasajlar olduğunu savunmuştur.

Moyse, "ğo-ğo" efekti verilerek her notaya sistematik olarak uygulanan sahte vibrato *cache-misère*'nin izleyiciyi etkilemekten ziyade hataları gizlemek amacıyla yapıldığını düşünmüştür. Henüz müzikteki farklı stillerin varlığının bilincine sahip olmadığı dönemlerde kullandığı aşırı vibrato içindeki coşku ve hareketli yaradılışından kaynaklandığını belirtmiştir. Çevresindeki başarılı müzisyenlerin uyarılarıyla bu alışkanlığından vazgeçmeyi hedefleyerek seçtiği ağır stildeki eserleri birkaç ay boyunca *p, mf ve f* olmak üzere vibratosuz, ifadesiz çalışmıştır. *Cache-misère* alışkanlığını geride bıraktıktan sonra hiçbir zaman tam anlamıyla vibrato üzerinde çalışmamıştır. "Nasıl vibrato yapıyorsun? Boğazdan mı, akciğerlerden mi, diyaframdan mı?" sorularına şaşkınlıkla şu tepkileri vermiştir:

"Faust [32]**,** *Marguerite'ye aşkını ilan ederken, Pelléas, Melisande'a* [33] *"seni seviyorum" derken, bir anne çocuğuna "canım yavrum" diye seslenirken duygularının titreşimlerini hesaplıyor mu?*" [34]

[32] Faust: Fransız opera bestecisi Charles Gounod tarafından bestelenmiş beş perdelik bir opera eseri.
[33] Pelléas et Mélisande: Fransız besteci Claude Debussy'nin bestelediği beş perdelik bir opera eseri.
[34] Eleanor Lawrence, "Marcel Moyse on Vibrato", *The Marcel Moyse Society Newsletter*, Vol.1, No.1, 1990, s. 5

1930'larda, günümüzde sahip olduğumuz ustalık kursları, yarışmalar, gençlik orkestraları gibi imkanlar mevcut olmadığından uluslararası etkileşim de deneyimlenmemiştir. Avrupa, flüt çalımında farklı sınıflara ayrılmıştır. Almanya, İtalya ve İngiltere demode sayılabilecek eski stillere takılıp kalmıştır. 1900'lü yıllarda Fransa'da üflemeli çalgılarda yapılan vibrato kınanmakla birlikte; flütistler, daha kaliteli bir tona sahip olabilmek adına vibrato kullanmış ve o dönemin flüt yapısından kaynaklanan entonasyon problemlerini vibratoyla örtmüştür. Paris Konservatuvarı'nda kullanılmaya başlanan Boehm flütün eğitime sağladığı kazanımlar, Fransız Flüt Okulu'nun başta gelen ismi Marcel Moyse'in vibratoya olumlu bakış açısı ve benimsediği *"Gelecekte flütçülerin kalitesini onların vibrato anlayışı belirleyecektir."* ideolojisiyle Fransız flütistler başka stillere yönelmiş ve kemanın gelişimine bağlı olarak flüt vibratosu da, ifadede kuvvetli bir etken halini almıştır. Bu gelişimin öncüsü Marcel Moyse, kariyerindeki bütün alanlarda flütün bütün enstrümanlarla eş değer tutulmasını sağlamıştır. Opera sanatçılarından duyduğu ünlü aryaları taklit ve ifade kabiliyetini var gücüyle flütüne yansıtarak, flütü tüm tarihsel kısıtlamalardan arındırmıştır.[35]

Moyse operacılardan etkilenmiş ve hayranlık duyduğu ses renklerini flütüyle taklit etmiştir. 1913'te birlikte Amerika turnesine çıktığı Nellie Melba'nın sesinin hakim olduğu renkler, esnekliği ve tonlarda yarattığı değişimlerden etkilenerek sonorite geliştirme üzerine birçok metot yazmıştır.[36]

Yaylılarda ton sağ elle, vibrato sol elle üretilirken; flütte ton ve vibrato yalnızca ağızdan çıkan havaya bağlıdır. Yaylı vibratosu tonu az seviyede etkilerken; flütteki ton ve vibrato birbiriyle yakından ilişkilidir. Moyse, flüt çalmayı şarkı söylemeye benzettiğinden olacak ki, flüt vibratosunu vokal vibratosuna benzetti ve yaylı vibratosuyla flüt vibratosunu birbirinden ayrı tutmuştur. [37]

---

[35] Uri Toeplitz, "Studying wih Marcel Moyse in 1938", *Marcel Moyse Society Newsletter,* Vol.6 No.1, 1995, s. 2-3. ; Halit Turgay, "Flüt Vibratosunun Teknik, Müzikal ve Kültürel Boyutu", *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi,* Vol.3, No.2, 2017, s. 76-77.

[36] Catherine Hummel, "The Genesis of Tone Development Through Interpretation", *The Marcel Moyse Society Newsletter*, Vol.9, 1998, s. 7

[37] Nancy Toff, "Perspectives on Vibrato", *The Flutist Quarterly*, Vol.12, No.2, 1985, s. 24

National Senfoni'de baş obuacı olan Rudy Vrbsky, Vermont'ta düzenlenen üflemeli ve flüt seminerlerinden şu çıkarımları yapmıştır:

"Eserleri çalıştırırken sesiyle eşlik ederdi. Üflemeli enstrumanlarda etkili artikülasyonu sağlamak için "K", "J", "H" gibi sessiz harflerin dudak ve dil pozisyonlarından faydalanarak sese genişlik, açıklık, yumuşaklık veya sertlik kazandırır; eserleri "multi-renk"lileştirmeyi önemserdi. Ses renginin bozulmadan pasaj sonuna kadar aynı tınıyı koruması konusunda hassastı. Ona göre, üflemeli enstrumanın yapısı gereği bazı seslerin diğer seslerden daha zayıf, koyu veya parlak olmasının önemi yoktu; her sesi eşit duyurmak müzisyene düşen bir görevdi ve yeterince konsantre olunması durumunda bunun mümkün olduğunu savunurdu." [38]

Moyse'in hayatı orkestra, kayıt, konser çalarak, dersler vererek ve metotlar yazarak geçmiştir. Başta kendi karşılaştığı sorunları çözmek adına yazdığı metotlar öylesine işlevseldir ki onu flüt repertuvarındaki eserleri çalışmaya gerek duymaksızın direkt olarak çalabilecek düzeye taşımıştır. Dünyanın birçok ülkesine çeşitli dillerde yayılan bu metotlar halen güncelliğini korumakta ve flütistler tarafından kullanılıp tavsiye edilmektedir.

[38] Rudy Vrbsky,"Reflections of Moyse and His Influence", *Marcel Moyse Society Newsletter*, Vol.2, No.1, 1991, s. 3

3.3. Üçüncü Alt Problem

Marcel Moyse'in Yaşamının Öğretmenliği Üzerindeki Etkisi

Boston Senfoni Orkestrası'nın eski flütisti ve Rice Üniversitesi'nde flüt öğretmenliği yapan Leone Buyse, Moyse ile çalıştığı zamanlardan hatırladıklarını şöyle aktarır:

"Paris Opera-Comique'tebaş flütist olan Moyse, opera sanatçılarını saatler boyu dinlerdi. Flüt çalmakla şarkı söylemeyi birbiriyle ilişkilendirmişti; çünkü tondaki renk, ifade ve müzikal diksiyonu vurgulayan bir öğretmendi. Doppler'in Hungarian Pastoral Fantasy adlı eserde "Bit, at kadar canlıdır!" analojisiyle en kısa notalara dahi can verirdi." [39]

Oberlin Konservatuvarı'nda korno öğretmenliği yapan Robert Fries,

"Hangisi daha canlı, fil mi yoksa bit mi? Bit boyunun binlerce katı kadar zıplayabilirken zavallı fil kıpırdamaz bile." Moyse bu sözleriyle, yumuşak pasajların hayat bulmak için ihtiyaç duyduğu enerjiyi ustaca betimliyor. Beethoven Octet-Menuet,Reicha mi bemol majör üflemeli quintet-Scherzo gibi eserlerde hepimizin nasıl da birer bite dönüştüğünü asla unutmayacağım." olarak aktarmıştır.[40]

[39] Jonathan Keeble, "The Warm and Elegant Leone Buyse", *Flutist Quarterly*, 35(3), 2010, s. 53.
[40] Robert Fries, "The Elephant or The Flea", *Marcel Moyse Society Newsletter,*Vol.2, No.1, 1991, s. 4.

Trevor Wye, *"Moyse, öğrencilerini çok iyi gözlemlerdi. Teknik donanımları yetersiz olmasına rağmen elinden gelenin en iyisini yapan öğrencilere cesaretlendirici bir tavırla yaklaşırdı."* olarak aktarır. [41]

Marcel Moyse'in öğrencilerinden Susan S. Fries, Moyse ile anılarını yazdığı kitapta şöyle anlatmaktadır:

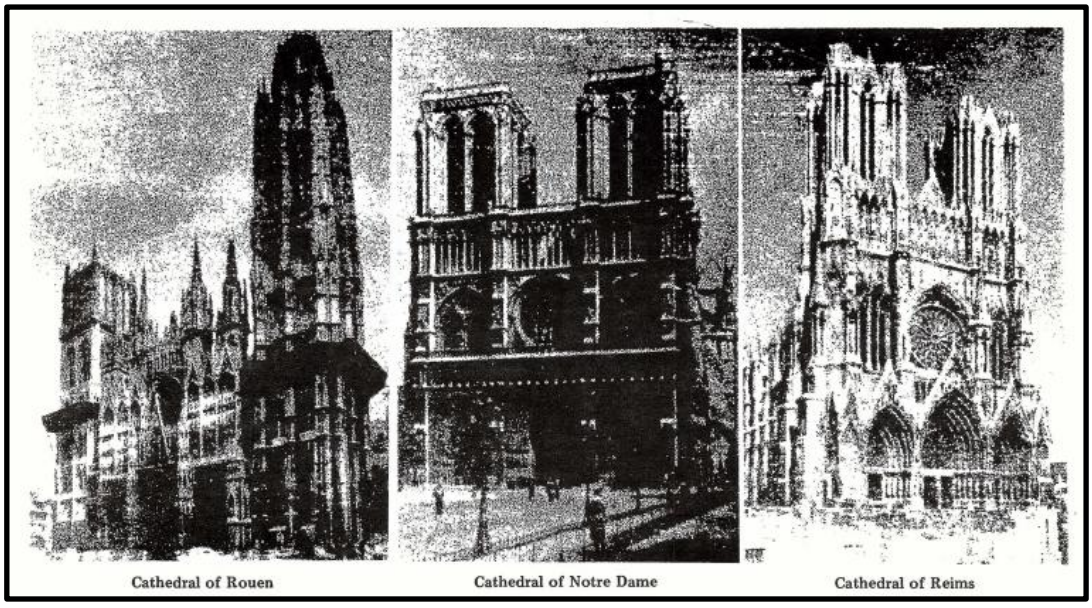
"Teatral öğretme teknikleriyle potansiyelinin farkında olmayan öğrencilerin içlerindeki dahiyi ortaya çıkarırdı. Aktarımı kuvvetlendirmek adına jest ve mimikler; müziğin karakterini anlatabilmek için "yıldızlara ulaş", "zıplayan top" gibi çeşitli benzetmeler ve kendi hayatından hikayeler kullanırdı."[42]

Moyse, Eleanor Lawrence ile yaptığı röportajda kendisine bir miras bırakan üç büyük ustasından şu sözlerle bahsetmektedir:

"*Büyük sanatçı Hennebains'ı Rouen Katedrali'ne; muhteşem flütist Gaubert'i görkemli gotik detaylarıyla Reims Katedrali'ne benzetirim ve bu iki eşit güzellikteki katedralin ortasında yerini Notre Dame Katedrali'yle daha da büyük ve yol gösterici Taffanel alır.*" [43]

[41] Trevor Wye, "The Rise of the Master Class", *National Flute Association, Inc. Newsletter*, 1998, s. 141
[42] Susan S. Fries, *My Teacher, Remembering Marcel Moyse,* Author House Publication, 2010, s. 14
[43] Eleanor Lawrence, "Interview….", s. 3

Resim 1: Moyse'in sırasıyla Hannebains, Taffanel ve Gaubert'e benzettiği katedraller[44]

Goldberg bir röportajında, *"Yanlış çalana sözlü açıklama yapamayacak kadar sabırsızdı. Yapılan yanlışı flütüyle çalarak gösterirdi ve eğer kulaklarınız açıksa harika şeyler duyardınız. Moyse ile çalışmak daha fazla kişisel hassasiyet, daha çok müzikal derinlik aramaktır."* [45] sözleriyle Moyse'e duyduğu hayranlığı ifade etmiştir.

Moyse, 1981'de Los Angeles'ta flüt ve diğer üflemeli çalgılara yönelik ustalık kursları verirken bir taraftan da flütistlerin orkestra ve solo repertuvarında karşılaştıkları teknik ve müzikal problemlere yönelik bir kitap yazmaktadır. Yaklaşık

[44] Eleanor Lawrence, "Interview with Marcel Moyse", *The National Flute Association, Inc. Newsletter*, Vol.4, No.2, 1979, s. 3

[45] Evan Pengra Suit-Edward Burd-Nora Lee Garcia, "MOYSE SUCCESSOR: Bernard Z. Goldberg (1923-2017)", *Flutist Quarterly*, 43(3), 2018, s. 32–34.

altı senedir üstünde çalıştığı ve tamamı kendi el yazısından oluşan bu kitap 1984'te Vermont'taki seminerler sırasında kaybolmuştur.[46]

Moyse yaşadığı sürece öğrenme ve öğretme tutkusunu yitirmemiş ve büyüdüğü kırsal hayatın kişiliğine işlediği Fransız kültürünü ve değerli öğretmenlerinden edindiği mirası hayatının sonuna kadar aktarmayı hedeflemiştir. İngilizce'ye tam anlamıyla hakim olamaması onu, kendini jest, mimik, İngilizce ve Fransızca karışımı cümlelerle ifade edebileceği yeni bir dil yaratmaya itmiştir. Gözlem yeteneğiyle faydalı teknikler sunarak öğrencilerinin potansiyellerini ortaya çıkarmış ve farkında olmadığı yeteneklerini dışa vurmalarını sağlamıştır. Amerika'ya göç ettikten sonra çalıştığı her kurumu Paris Konservatuvarı'na özgü eğitim sistemiyle tanıştırmıştır. Her gün herkesin sırayla çaldığı ve birbirini dinlediği ortak sınıf dersleri, kapsamlı teori, solfej, işitme, armoni dersleri Amerika'da Moyse sayesinde yaygınlaşmıştır. Moyse, doğaçlama kontrpuanla öğrencilerine eşlik etmiş; sözlü anlatımdan daha etkili olan bu yöntem öğrencilere ifade, entonasyon, ritmik yönden kazanımlar vererek tonlarını zenginleştirmiştir.

3.4. Dördüncü Alt Problem

Marcel Moyse'in Yazdığı Metotlar

3.4.1. Alphonse Leduc

24 petites études mélodiques 1932

Études et exercices techniques 1921

25 études de virtuosité Czerny 1927

Exercices journaliers 1922

25 études mélodiques avec variations 1932

[46] Susan S. Fries, *a.g.e.,* s. 71) ; "Lost Moyse Manuscript: Publishers Alert", *The Flutist Quarterly*, Vol.10, No.4, 1985, s. 27

Mécanisme-chromatisme 1928

École de l'articulation 1928

De la sonorité: art et technique 1934

Le débutant flûtiste 1935

48 études de virtuosité 1933

Gammes et arpèges 1933

20 exercices ou études sur les grandes liaisons 1935

3.4.2. Marcel Moyse'in Uyarladığı Kitaplar

12 études de grande virtuosité Chopin 1929

100 études faciles et progressives d'après Cramer 1933

10 études d'après Wieniawski 1935

10 études d'après Kessler 1935

24 études journalières d'après Soussman 1949

20 études d'après Kreutzer 1929

3.4.3. Marcel Moyse'in Düzenlediği Kitaplar

Exercices-Fürstenau 1949

6 grandes études-Fürstenau 1949

26 exercices-Fürstenau 1949

Bouquet de tons-Fürstenau 1952

18 exercices-Berbiguier 1949

Grandes études-Berbiguier 1949

24 études Caprice Boehm 1948

12 études Boehm 1949

50 études mélodiques Demersseman 1937

3.4.4. McGinnis ve Marx Music

50 Variations on the Allemande of Bach from the Sonata 1964

Tone Development Through Interpretation 1973

3.4.5. Zen-On Music, Tokyo

The Golden Age of the Flutists 1979

3.4.6. Bağımsız Yayınladığı Kitaplar

Comment j'ai pu maintenir ma forme 1974

3.5. Beşinci Alt Problem

Marcel Moyse'in Bazı Kayıtları

Debussy – *Syrinx*, solo flüt için

Bach – si minör suit, BWV 1067

Bizet – *L'arlésienne Suite* no.2: minuet

Woodall – *Serenade*

Saint-Saëns –Hayvanlar Karnavalı

Taffanel – *Andante pastorale et Scherzettino*

Bach – la minör partita, BWV 1013

Noblot – *Melodie*

Seghers – *Souvenir De Gand*

Gaubert – *Madrigal*

Ibert – *Entr'act*, flüt ve gitar için

Bizet – *Fantaisie Brillante sur 'Carmen'*

Doppler – *Fantaisie Pastorale Hongroise,* op.26

Génin – *Fantasie avec variations sur un air Napolitain,* op.8

Hüe – *Fantaisie*

Reichert – *Fantaisie Melancolique, op. 1*

Drigo – *Les Millions D'arlequin: Serenade*

Dvorak – Humoresque, op.101, no.7

Wetzger – *Am Waldesbach,* op.33

Bach – Brandenburg konçertoları

Bach – la minör konçerto, BWV 1044

Mozart – sol majör flüt konçertosu, no.1

Mozart – re majör flüt konçertosu , no.2

Mozart – do majör flüt ve arp konçertosu, KV.299

Ibert – flüt konçertosu

Cimarosa – iki flüt için konçerto

Handel – sol majör flüt sonatı, op1. no.5

Martinu – flüt, keman ve piyano için sonat, H.254

Bach – sol majör trio sonatı, BWV 1038; flüt, keman, piyano için

Neaubauer – flüt ve viyola için si bemol majör düet, op.10, no.3

Schultze – iki flüt için mi minör sonat, no.1

Debussy – flüt, viyola, arp için sonat

Telemann – mi majör trio sonatı, no.9; flüt, keman, piyano için

Naudot – iki flüt için si minör sonat, op.6, no.1

Blavet – re minör sonat, op.2 no.2 "*La Vibray*"

Honegger – *Petite Suite,* iki flüt, 2. bölüm

Beethoven – sol majör trio, WoO 37; flüt, fagot, piyano için

Stravinsky – üflemeliler sekizlisi

Beethoven – mi bemol majör üflemeliler sekizlisi, op.103

Debussy – *L'après-midi d'un faune*

Mozart – *Serenade in B-Flat,* K. 361

Ravel – *Introduction et Allegro*

Gluck – *Ballet des Champs-Elysées: Orfeo ed Euridice*

Gaubert – *Nocturne et Allegro Scherzando*

*24 Petites Etudes Melodiques avec Variations:*No.1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 15, 22

Andersen 24 Studies, op.15, No.3, 4a, 8, 15, 16, 18

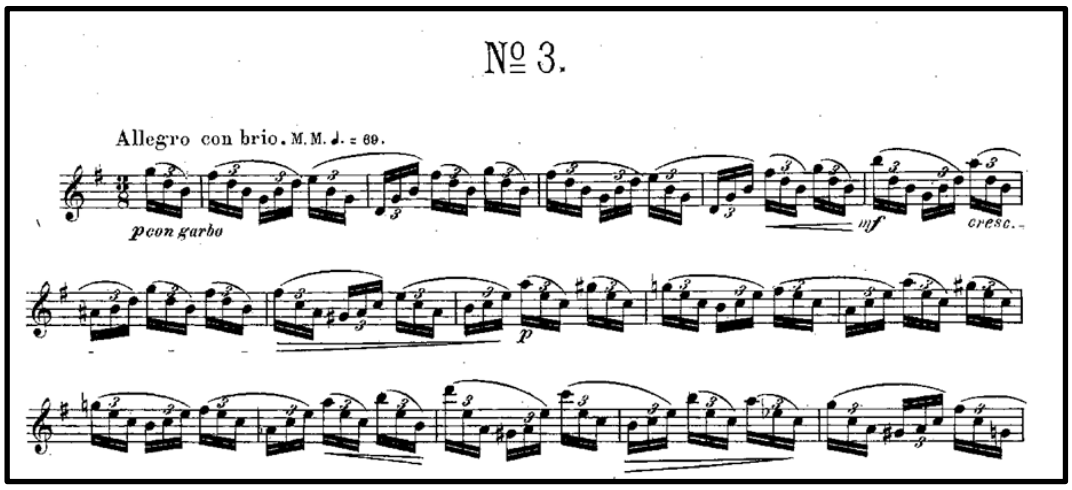
3.6. Altıncı Alt Problem

Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variation* Adlı Metodunun Önemi ve Amacı

Moyse, bu metodu yazma kararını şu sözlerle açıklar:

"Andersen, Taffanel'i Paris'te ziyaretinde Taffanel, Andersen'in opus 15'indeki üçüncü çalışmayı çalacaktı. Taffanel, önce sadece melodinin iskeletini, sonrasında da tamamını çaldı. Andersen, "Bunun hiç böyle çalındığını duymamıştım, bu kadar güzel bir melodi yazdığımın farkında bile değildim!" sözleriyle ağlamaya başladı. Taffanel melodiyi bütün güzelliğiyle ortaya çıkarmıştı. Sorun şu ki biz ana melodiyi isterken ritmi deforme edip asıl formundan koparıyoruz. Ben de öğrencilere ritimde kalacakları basit melodilerle varyasyon çaldırmayı öğreten bir metot sunmayı istedim. Bu egzersizleri çocuklar için değil, basit bir melodiyi geliştirebilmeleri için konservatuvar öğrencilerine yönelik yazdım."[47]

Örnek 1: Andersen Etüt no.3, op.15, ilk 16 ölçü

[47] Eleanor Lawrence, "Interview…", s. 5

Birçok kişi tarafından "çocuk oyuncağı" gözüyle bakılan *24 Melodious Studies with Variations* ve *25 Melodious Studies with Variations*, flüt için yazılan en zor metotlar arasında yer alır. İfade, ton, renk, artikülasyon, süsleme gibi birçok temeli içinde barındıran bu etütler müziği yapılandırmada ve müziksel ifadeyi geliştirmede fayda sağlar. Karşılaştığımız müzikal problemleri flüt repertuvarındaki eserlerle çözmeye çalışmaktansa varyasyonlarıyla birlikte yazılmış bu etütler üzerine yoğunlaşmak daha doğru ve yararlı olacaktır. Bu etütler solo, orkestra ve oda müziği eserlerinin temelindeki disiplini kavratmaya yardımcı olmaktadır. Ölçünün güçlü vuruşu, doğru bağ, senkop ve apajatür tekniği, net artikülasyon, müzikal anlatım gibi yetileri kazandırmakta ve karşılaşılan problemlere çözüm sunmaktadır.[48]

1988'de *The National Flute Association* (Ulusal Flüt Derneği) tarafından düzenlenecek *National Flute Choir* (Ulusal Flüt Korosu) seçmeleri için belirlenen repertuvarda *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metodunun birinci ve üçüncü etüdü de varyasyonlarıyla birlikte yer almıştır. Dokuzuncu sınıftan on ikinci sınıfa kadar bütün lise öğrencilerine açık olan bu yarışmayı kazanan öğrenciler 18-21 Ağustos 1988 tarihinde düzenlenecek NFA 16. Ulusal Kongresi süresince San Diego ve Kaliforniya'da çalma hakkına sahip olmuştur.[49]

Flüt ile flütistin birlikteliğinden doğan gerçek flüt tonunun ve tonu etkileyen faktörlerin keşfinde Moyse'in metodu *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* büyük önem taşıyan kaynaklar arasında yer almaktadır.[50] Trevor Wye ve Robert Scott tarafından yazılan *Little Melodious Studies* adlı kitapta bu etütler için piyano eşlikleri bulunmaktadır.

---

[48] Trevor Wye, "Twenty Four Little Melodious Studies. Marcel Moyse", http://www.trevorwye.com/page18.html, (04.05.2021)

[49] "The 1988 National High School Flute Choir Competition", *The Flutist Quarterly*, Vol.13, No.1, 1988, s. 71

[50] Hakan Halit Turgay, *Ton Geliştirmede İleri Teknikler (Flüt)*, (İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1993, s. III; 3

3.7. Yedinci Alt Problem

Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* Adlı Metoduna Yönelik Çalışmalar Yapan Flüt Sanatçıları

3.7.1. William Bennett

Flüt çalmaya 12 yaşında başlamış ve Geoffrey Gilbert'in flüt sınıfına katılmıştır. 1658'de Fransız Devlet Bursu kazanarak Paris'te Jean-Pierre Rampal ile çalışmaya hak kazanmıştır. 1964'te Moyse'in İsviçre'de düzenlediği flüt seminerlerine katılarak Moyse ile ilk tanışma ve çalışmasını gerçekleştirmiştir. Moyse ile çalışmalara devam etmek isteyen Bennett, Moyse'in "*Bana gelmene gerek yok, zarafeti buldun*." sözlerine rağmen Saint Amour'a giderek Moyse'ten ders almaya devam etmiştir.[51] Londra Senfoni, İngiliz Oda Orkestrası ve daha birçok orkestrada birinci flüt olarak çalmış, dünya çapında sayısız ustalık kursu vermiştir. Başarılarından ve müziğe sunduğu katkılarından dolayı birçok ödüle ve nişana layık görülmüştür. 1995'te Kraliçe tarafından verilen *OBE* (Britanya İmparatorluk Nişanı) bunlardan birisidir.[52] Başarılı flütist birçok konser ve kayıt gerçekleştirmiştir ve *William Bennett Scale* adlı flütlerin tasarımcısıdır. *Freiburg Hochschule of Music* (Freiburg Müzik Üniversitesi) ve *Royal Academy of Music*'te (Londra Kraliyet Müzik Akademisi) flüt öğretmenliği yapmıştır. Çeşitli ustalık sınıflarında Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metodunu öğretmektedir.

3.7.2. Christine Fish Moulton

Mansfield Üniversitesi'nde flüt öğretmenliği yapmakta, Pensilvanya Senfoni Orkestrası, Manhattan Oda Orkestrası'nda çalmaktadır ve *National Flute Association* (Ulusal Flüt Derneği) buluşmalarında performanslar sergilemiştir. Üyesi olduğu *Allentown Symphony* ile Amerika ve İtalya'da müzik festivallerinde yer almıştır.

[51] Gözde Akderin, *İngiliz Flüt Okulu'nun Çalgı Tekniği Açısından İncelenmesi*, (Mersin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi), Mersin, 2020, s. 73
[52] Gözde Akderin, *a.g.m.*, s. 71

1993 *James Pappoutsakis* Flüt Yarışması'nda birincilik ödülü vardır. The Marcel Moyse Society'nin bir üyesi olup, çalıştığı flütistler arasında William Bennett de bulunmaktadır. Sanatta yeterlik tezini Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* adlı metodu üzerine yazmıştır.

3.7.3. Vamosi Nagy Zsuzsa

Çeşitli müzik eğitimi burslarını almaya hak kazanan Macar flütist, Liszt Ferenc Müzik Akademisi'nden mezun olmuş, post-doktora çalışmalarını Londra Kraliyet Müzik Akademisi'nde William Bennett ile devam ettirmiştir. 2006 yılında Koninklijk Konservatuarı'nda Emily Beynon ile çalışmıştır. 2008 ve 2010 yıllarında William Bennett Uluslararası Flüt Yaz Okulu'nda asistan öğretmenlik yapmıştır. Macaristan, Avusturya, İngiltere, Romanya, Almanya ülkelerinde flüt yarışmalarına katılıp ödüller almıştır. Flüt-Arp, Flüt-Gitar ve Flüt-Piyano olmak üzere oda müziği performasları sergilemekte ve Ventoscala Senfoni Orkestrası'nda çalmaktadır. İspanya ve İngiltere'de çeşitli orkestralara konuk solist sanatçı olarak davet edilerek konserler vermiştir. Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metodu ve çalışma teknikleri üzerine ustalık kursu vermiştir.

3.7.4. Roderick Seed

Londra Kraliyet Müzik Akademisi'nden mezun olan İngiliz flütist, flüt çalışmalarını William Bennett ile yapmıştır. 2009 ve 2010 yıllarında William Bennett Uluslararası Flüt Yaz Okulu'nda asistan öğretmenlik yapmıştır. İngiltere, Kanada, Japonya, Amerika ve birçok Avrupa ülkesinde konser ve resital; Liszt Ferenc Müzik Akademisi, *Royal Muscat* Filarmoni Orkestrası, Londra Kraliyet Müzik Akademisi'nde, Kanada ve Japonya'da ustalık kursları vermiştir. William Bennett'in çalışma tekniklerini anlattığı "*Mastering the Flute with William Bennett*" adlı kitabın yazarıdır. Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metodu ve çalışma teknikleri üzerine ustalık kursu vermiştir.

3.7.5. Carol Wincenc

Amerikalı flüt sanatçısı Wincenc, müziğe dört yaşında kemanla başlamış ve dokuz yaşında flütle devam etmiştir. Oberlin Konservatuvarı'nda İtalyan flüt virtüözü Severino Gazzelloni ile çalışmıştır. Post-doktora çalışmalarını Manhattan ve Juilliard'ta yapmıştır. Juilliard ve Stony Brook Üniversitesi'nde flüt öğretmenidir. *New York Woodwind Quintet*'te çalmaktadır. Dünya çapında birçok orkestrayla solist olarak çalmıştır ve kendisine ithafen yazılan eserlerin prömiyerini gerçekleştirmiştir. Çeşitli kayıt ve yarışma ödülüne layık görülmüştür. *Grammy* ve Walter W. Naumburg Solo Flüt Yarışması'nda birincilik, bu ödüllere örnek olarak gösterilebilir. Soprano Jessye Norman, piyanist Emanuel Ax, çellist Yo-Yo Ma ve dünyaca tanınan birçok isimle daha oda müziği konserleri çalmıştır. Marlboro, Mostly Mozart gibi uluslararası müzik festivallerinde performanslar sergilemiş ve dersler vermiştir. Marlboro Müzik Festivali'nde Moyse ile çalışmıştır. 2014 Ulusal Flüt Derneği Buluşması (*NFA*) sırasında Moyse'in öğretmenliğinden, müzisyenliğinden ve *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* adlı metottan bahsetmektedir.

3.7.6. Julia Bogorad Kogan

Saint Paul Oda Orkestrası'nda flütisttir ve Amerika, Avusturya, Kosta Rika, Çin örnek olmak üzere daha birçok ülkede performanslar sergilemiştir. Oberlin Konservatuvarı ve Michigan Üniversitesi'nde flüt öğretmenliği yapmış olan Kogan, şu anda Minnesota Üniversitesi'nde flüt dersleri vermektedir. *Flute Music of the Paris Conservatory (Paris Konservatuvarı Flüt Müziği) ve Handel Flute Sonatas* (Handel Flüt Sonatları) çıkardığı CD'ler arasında yer almaktadır. Marlboro Müzik Festivali'nde Moyse ile çalışmıştır. 2015 Ulusal Flüt Derneği Buluşması sırasında Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metodunun çalışma tekniklerinden bahsetmektedir.

3.7.7. Halit Turgay

Müzik eğitimine 11 yaşında İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda başlamış ve lisans eğitimini Japon flütist Sadako Özistek'in sınıfında tamamlamıştır. 1990 yılında Londra Kraliyet Müzik Akademisi'ne sınavsız kabul edilmiş ve İngiliz Kültür Heyeti'nin verdiği bursla William Bennett ile çalışmaya hak kazanmıştır. Birçok usta isimle flüt çalışmalarını sürdüren Turgay, Türkiye'de ve yurtdışında verdiği konserlerle büyük beğeniler kazanmış, uluslararası flüt ve bestecilik yarışmalarında çeşitli ödüllere layık görülmüştür. Flüt için yazılmış olan ve kendisinin de bestelediği eserlerin prömiyerini gerçekleştirmiştir. Akdeniz Gençlik Senfoni Orkestrası, İstanbul Devlet Opera ve Balesi Orkestrası, Şişli Senfoni Orkestrası ve Akbank Oda Orkestrası'nda birinci flütist olarak görev yapmıştır. Türkiye'nin kültür, tarih ve arkeolojik dokusunu harmanlayarak bestelediği eserlerle Türk repertuvarına önemli katkılar sağlamıştır. Bunun yanı sıra yetiştirdiği öğrenciler de ulusal ve uluslararası platformlarda dereceler kazanmıştır. İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve Mersin Devlet Konservatuvarı'nda öğretmenlik yapmış olan Turgay, 2019 yılından beri Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde doçentlik, bölüm başkanlığı ve dekan yardımcılığı yapmaktadır. 2003'ten bu yana düzenlenen Halit Turgay Flüt Yaz Okulu'nun kurucusudur. William Bennett ile Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metodu üzerine çalışmalar yapmıştır.

3.8. Sekizinci Alt Problem

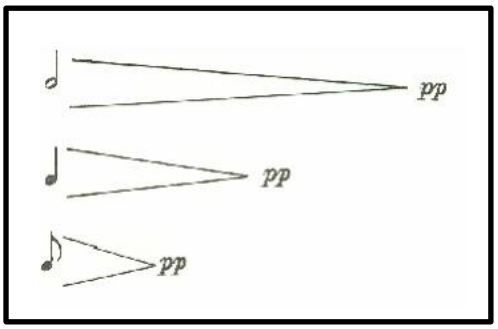
Etütlerde İşlenen Temel Konular

3.8.1. *Diminuendo*

Sesler *diminuendo* ile bitirilir. Ses sonlarında pesleşmemek, entonasyonda problemler yaşamamak için alt dudak ileri alınarak yukarı doğru üflenir, buna paralel olarak çene de dışarı ve yukarı hareket edecektir. Vuruşlar kademeli olarak

kısaltılarak, farklı oktavlar ve farklı sesler üzerinde yoğunlaşılarak da *diminuendo* çalışmaları yapılmalıdır. [53]

Örnek 2: *diminuendo* uygulamaları [54]

Diminuendo hakimiyeti kazanmak adına yaklaşık 20 cm uzunluğunda bir ip göz hizasından sarkıtılır. Öncelikle aşağı doğru üflenerek ipin hiç kıpırdamaması, sonra nefesin açısı değiştirilip yukarı doğru üflenerek ipin ucunun sabit bir şekilde yukarıda kalması sağlanır. Üflenen nefesin açısıyla ipin aşağı-yukarı hareketi arasındaki ilişki gözlemlenir. Düzenli çalışılan bu egzersiz dudaklara esneklik kazandıracak ve çene hareketinin pratikleşmesini sağlayacaktır. Ses sonlarında da bu teknik kullanılmalıdır. Bu süreç diyafram ve karın kaslarıyla desteklenmelidir; aksi takdirde pesleşme riski ortadan kalkmayacaktır.

3.8.2. Tekrar eden notalar

İtalyanca kökenli *appoggiare* sözcüğü dilimize tekrar eden nota, dayanma, abantı notası ve apajatür olarak yerleşmiştir. Güçlü vuruşta yazılan ton dışı ses, tonlar arası geçişlerde ifadeyi kuvvetlendirmek adına kullanılmaktadır. [55]

[53] Gerda Reinette Wilcocks , Improving tone production on the flute with regards to embouchure, lips flexibility, vibrato and tone colour, as seen from a classical music perspective, University of Pretoria, Department of Music, Faculty of Humanities, Pretoria, 2006, s. 40
[54] Gerda Reinette Wilcocks, *a.g.m.*, s. 41

Tekrar eden notalar çalınırken birbirinden koparılmaz, notalar arasında nefes alınmaz. Ses, dudaklar ve çeneden yardım alarak *diminuendo* ile bitirilir ve yenisi başlar. Gereksiz aksan ve ataklardan kaçınılır, ritim korunur. Aşağıdaki egzersizde görülen üçgenler tekrar eden notaları temsil etmektedir. [56]

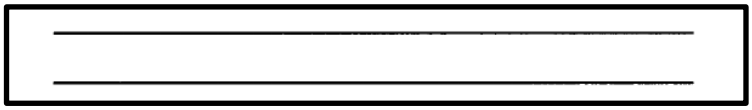
Örnek 3: Tekrar eden notalar

3.8.3. Vibrato

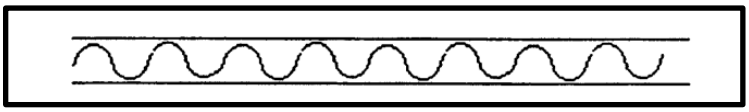
Vibrato, boğaz bölgesiyle kontrollü bir şekilde tizleştirilen ve pesleştirilen sesin akortta meydana getirdiği değişimdir. Vibrato yaparken çene ve dudaklar kullanılmaz, diyaframın da bu süreçte bir işlevi yoktur. Tona uyumlu vibrato tona yoğunluk ve doygunluk sağlar. Ton dışı, aşırı vibrato rahatsız edici bir hava sesi verir, nefes ve enerji kaybına neden olur. Vibrato esnasında entonasyona dikkat edilmelidir. Tona uyumlu; fakat aşırı yavaş vibrato rahatsızlık veren bir "ğo-ğo" efektiyle dalgalanır. [57]

Örnek 4: Vibratosuz ses [58].

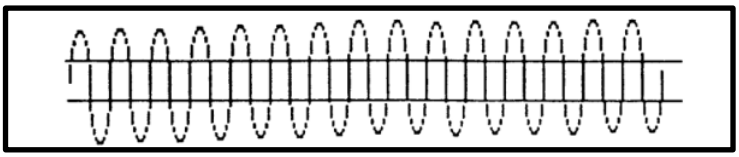

[55] Julia Bogorad, "The Teaching of Marcel Moyse", http://theinstrumentalist.com/articles/FluteTalk/September-2020/The-Teaching-of-Marcel-Moyse/#author_bio (09.05.2021)
[56] Roderick Seed, *Mastering the Flute with William Bennett*, Bloomington, Indiana University Press, 2018, s. 27.
[57] Michel Debost, *The Simple Flute : From A to Z*, Oxford University Press, 2002, s. 260
[58] gös. yer.

Örnek 5: Doğru vibrato [59]

Örnek 6: Aşırı hızlı vibrato [60]

Örnek 7: Aşırı yavaş vibrato [61]

3.8.4. Çan sesleri

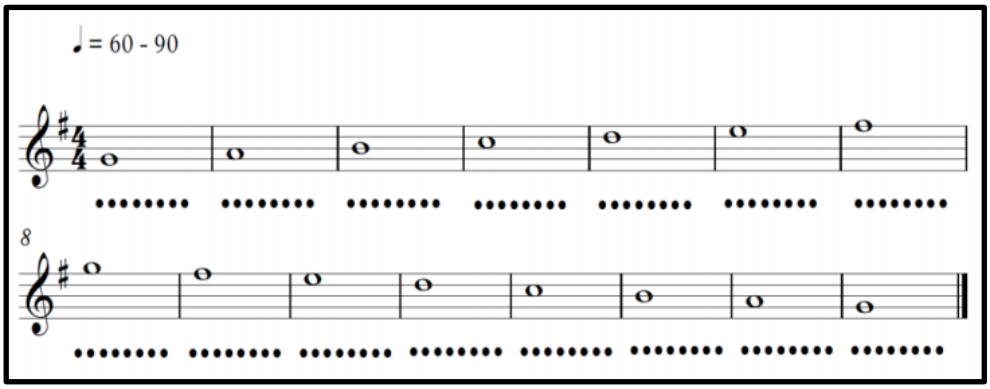
Marcel Moyse'in doğduğu kasaba Saint Amour'daki çan kulesinden yükselen çan sesi onun hayatına işlemiş ve çanın çıkardığı sesi flüt sesiyle bağdaştırarak bir öğretme tekniği geliştirmiştir. Çandan yükselen ilk ses temiz ve net duyulur. Rezonans başlar ve ses sönene kadar yayılım devam eder. [62]

Aşağıdaki vibrato egzersizi **çan seslerine hazırlık** niteliği taşımaktadır. Notaların altındaki noktalar sesin dalgalanma sayısını temsil etmektedir. Karın kaslarından faydalanılarak yapılan bu çalışmada tempo, dinamik ve sesin dalgalanma sayısı değiştirilerek vibrato gelişimi hedeflenir ve vibrato hızını kontrol etme yetisi

[59] Michel Debost, a.g.e., s. 260
[60] Michel Debost, a.g.e., s. 260
[61] Michel Debost, a.g.e., s. 261
[62] Karen Kevra, "The Joy of Fluting: Flutist Paula Robison and Her Mentor Marcel Moyse", https://www.buzzsprout.com/1278755/8031825-the-joy-of-fluting-flutist-paula-robison-and-her-mentor-marcel-moyse , (01.04.2021) , [32:00-33:40]

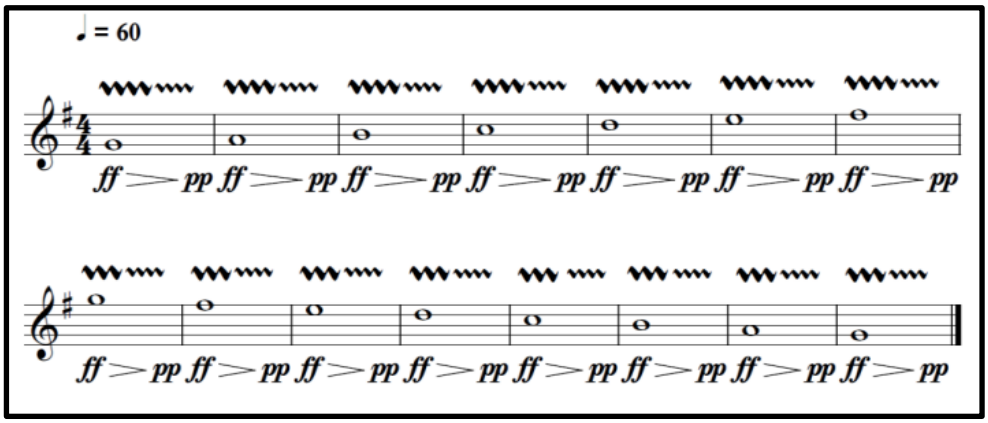
kazanılır. Turgay, "*Karın kaslarıyla başlayan dalgalanmalar hızlandıkça ses tellerinin de doğal olarak devreye girmesi ile vibrato daha estetik, olgun ve rafine hale gelecektir."* şeklinde belirtmiştir. [63]

Örnek 8: Genel vibrato egzersizi [64]

Yukarıdaki egzersize hakimiyet sağlandıktan sonra aşağıda verilen çan sesi egzersizine geçilebilir. *Forte* sese hızlı vibratoyla başlanır. Vibrato hızı gittikçe yavaşlatılırken ses *piano* nüansa düşer ve ardından *diminuendo* ile kapatılır. Bu süreçte entonasyona dikkat edilir. Bu egzersiz farklı vuruş, tempo, ton ve oktavlara uyarlanabilir. [65]

Örnek 9: Çan seslerinde vibrato kullanımı [66]

[63] Halit Turgay, "Flüt Vibratosunun...", s. 78
[64] gös. yer.
[65] Halit Turgay, "Flüt Vibratosunun...", s. 79
[66] Halit Turgay, "Flüt Vibratosunun...", s. 79

Moyse tarafından yazılan melodiler bir oktav yukarıdan veya aşağıdan, istenilen tonalitede, istenilen hızda ve tartımda çalışılabilir. Boğazda açıklığı sağlamak ve ifadeyi kuvvetlendirmek için mırıldanılabilir, söz yazılarak şarkılaştırılabilir. Varyasyonlarda etütteki ana melodiyi korumak ve yansıtmak temel amaçlardandır. Flütist ana melodiden ve varyasyonlarından yola çıkarak yeni melodiler ve varyasyonlar türetebilir.

3.9. Dokuzuncu Alt Problem

Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* Adlı Metodunun İlk 10 Etüdünün Çalışma Teknikleri Bakımından İncelenmesi

3.9.1. Etüt no.1 (do majör)

Örnek 10: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.1

Moyse bu etüdü yazarken doğduğu kasaba Saint Amour'daki dağlardan esinlenmiştir. Anlattığına göre yan yana sıralanmış üç dağ vardır. İlki yükselir. Henüz tamamen alçalmadan ikincisi başlar ve ilkinden daha da yükselir. O da tamamen alçalmadan hepsinden daha yüksek üçüncü bir dağ başlar ve nihayet en sonunda alçalır.[67] Wye, ilk etüdün "hasta çocuğunun iyileşmesi için kilisede yalvararak dua eden bir kadın" gibi çalınması gerektiğini söylemiştir. Majör tonda

[67] Ben Ullery, "Moyse Etudes final", https://www.youtube.com/watch?v=2NSOfiHgEoQ,(29.03.2021), [03:35-04:02]

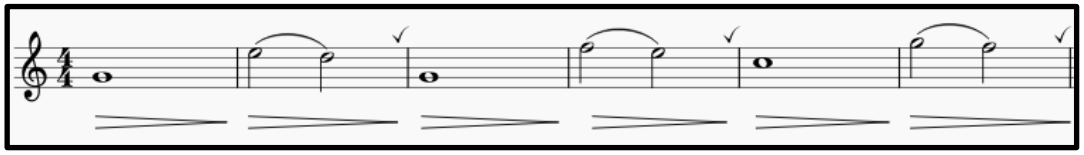
yazılan bu melodi aslında hüzünlü bir his taşımaktadır.[68] Moyse, bu etüdü *The French Flute School at Home* adlı kaydında yaklaşık 50 metronomda çalmıştır.

Etüdün iskeletini oluşturan temel sesler ile çalışmaya başlamak; etüdü tanımak ve istenileni kavramak açısından faydalı olacaktır. Seed, çan sesleri için kullanılan tekniği aşağıdaki üç adımda uygulamayı önermiştir. [69]

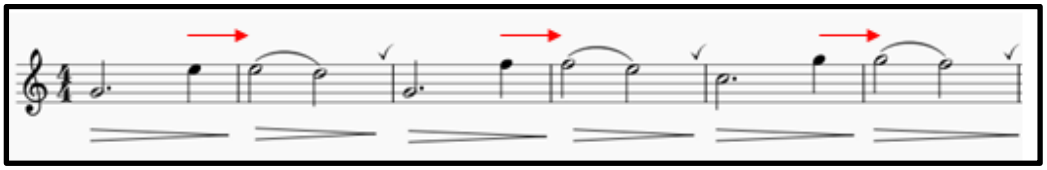
Örnek 11: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.1: ölçülerin 1. vuruşlarının çan sesiyle çalışılması için egzersiz

Örnek 12: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.1: çan sesleri ve apajatürlerin çalışılması için egzersiz

Örnek 13: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.1, çan sesleri ve kırmızı okun temsil ettiği apajatürlerin çalışılması için egzersiz

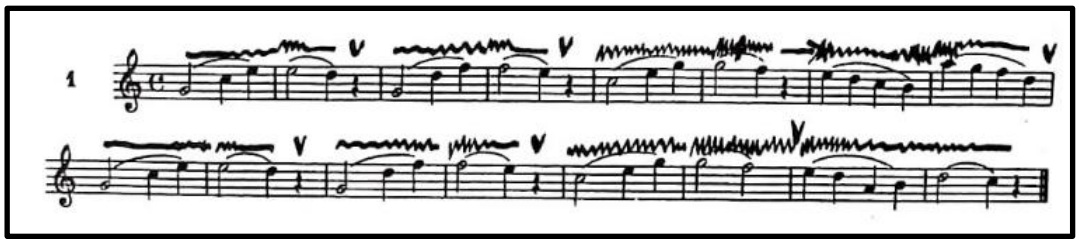
Bu egzersizler sonrasında etüt baştan sona **vibratosuz** olarak çalışılabilir. 2, 4, 6, 10, 12, 14. ölçü başlarındaki notalar apajatürdür. Apajatürden önceki nota ve apajatürün arası koparılmamalı, üflenen hava durdurulmadan *crescendo* ile apajatüre varılmalıdır. Apajatürün daha çok nefes kullanarak belirtilmeye ihtiyacı vardır fakat

[68] Trevor Wye, *Marcel Moyse: An Extraordinary Man*, Cedar Falls, Iowa, Winzer Press, 1993, s. 45
[69] Roderick Seed - Flute "MOYSE 24 Little Melodic Studies- no.1 - Flute Masterclass by Moyse Ensemble, https://www.youtube.com/watch?v=_qdUSe_WYFo&t=58s (29.03.2021) , [04:14-06:40]

bu belirti keskin bir vurgu olarak anlaşılmamalıdır. Cümle sonları *diminuendo* ile kapatılmalı ve pesleşmemeye özen gösterilmelidir.

Vibrato eklendiğinde:

Örnek 14: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.1, vibrato kullanımı[70]

Notaların üzerine eklenen çizim vibratoyu temsil etmektedir. Etüt *pp* ile vibratosuz başlamaktadır. *Crescendo* arttıkça vibrato hızlanır, *decrescendo*'ya yaklaştıkça yavaşlar. *forte* nüansta yoğun duyulan vibrato, *piano* nüansta kaybolur. Etüt boyunca ifadeye ve entonasyona dikkat edilmelidir.

William Bennett, etüt no.1'deki ilk notayı bir uçağın yere inişine benzetmiştir. Buna istinaden ilk notaya "ta" hecesiyle sert bir atakla başlamaktansa ağızdan yavaşça kayan bir "ya" hecesiyle başlamayı önermektedir. [71]

6. ve 14. ölçünün sonundaki fa notaları, diğer ölçülerin sonundaki notaların aksine *diminuendo* yapılmadan *forte,* vibratolu ve dolgun çalınır çünkü ifade devam etmektedir. Çabuk alınan nefesle bir diğer ölçüye devam edilir. [72]

Aşağıda görülen kırmızı oklar etüdün ana seslerini göstermektedir. Julia Bogorad Kogan, ilk etüdün melodisini geliştirerek Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* adlı metodu yazma amacını göstermiştir.

---

[70] Angeleita S. Floyd, *Gilbert Legacy: Methods, Exercises and Techniques for the Flutist,* Cedar Falls, Iowa, Winzer Press, 1990, s. 92.
[71] The Marcel Moyse Society, "William Bennett 2017 Minneapolis NFA" https://www.youtube.com/watch?v=Af9NOv-G9-Q&t=1979s , (23.04.2021), [13:30-14.30]
[72] The Marcel Moyse Society, "Moyse Class NFA2015 SD" https://www.youtube.com/watch?v=_G05vvhOVOk , (19.04.2021), [02:50-03:38]

Örnek 15: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations*, etüt no.1'in geliştirilmesi [73]

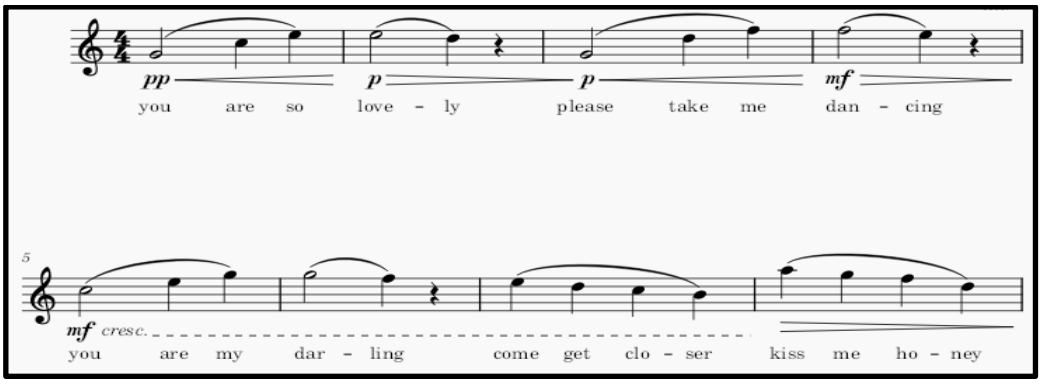

Bu etüdü daha iyi anlayabilmek ve ifadeyi güçlendirmek için aşağıda yazılan sözler prozodiye ters düşmeyecek şekilde şarkılaştırılarak söylenir. Şarkı esnasında "D" ve "L" harfleri belirgin olarak artiküle edilmelidir. Nüanslar göz önünde bulundurulmalı, kelimeler arasında ses ve nefes boşluğu olmadan, keskin aksanlardan uzak durulmalıdır. Sadece cümle sonlarında nefes alınmalıdır. (7. ve 15. ölçü sonrası hariç)

"*you are so **L**ovely, please take me **D**ancing, you are my **D**arling, come get closer, kiss me honey;*

*you are so **L**ovely, please take me **D**ancing, you are my **D**arling, come get closer honey.*" [74]

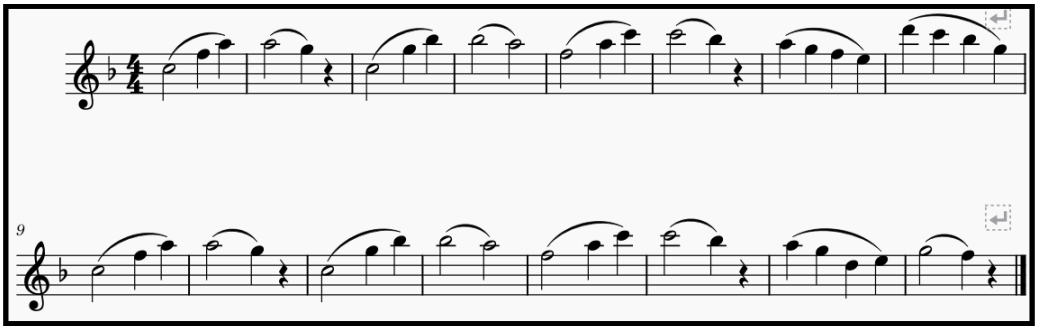
Örnek 16: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.1: sözlerin notalara aktarımı

[73] Julia, Bogorad Kogan, "Moyse Etudes final", https://www.youtube.com/watch?v=2NSOfiHgEoQ , (19.04.2021) , [05:05-05:37]

[74]Christine Fish Moulton, *Annotating the 24 Little Melodic Studies with Variations Easy For Flute by Marcel Moyse with Suggestions Relating the Material to Flute Repertoire*, (Rutgers University The Mason Gross School of the Arts), 2005, s. 20

Örnek 17: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.1 fa majör transpoze örneği

3.9.2. Etüt no.1 – Varyasyon No.1

Örnek 18: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.1 – varyasyon no.1

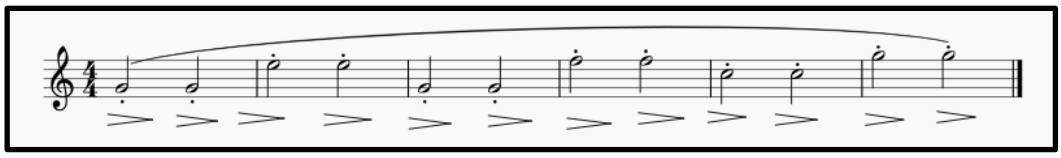
Moyse bu varyasyonu *The French Flute School at Home* kaydında yaklaşık 50 metronomda çalmakta, melodinin genelinde *rubato* yaparak apajatürlere yaklaştıkça tempoyu hızlandırmaktadır. Bu varyasyon *portato* notalarla çan sesi tekniği çalıştırmaktadır.

Bu varyasyondaki notalar, arpın tellerinin çekildiğinde, timpaniye vurulduğunda veya piyanonun orta pedalı basılıyken tuşlara art arda basıldığında duyulan seslere benzemektedir. Ses güçlü başlar, giderek yok olmadan hemen önce yenisi başlar ve döngü bu şekilde devam eder. [75]

[75]Christine Moulton, *a.g.m.*, s. 25

Etüt no.1 için çalışılan egzersizler, bu varyasyona aşağıdaki gibi uyarlanabilir:

Örnek 19: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.1 – varyasyon no.1, iskelet seslerin egzersizi

Örnek 20: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.1 – varyasyon no.1, iskelet seslerin egzersizi

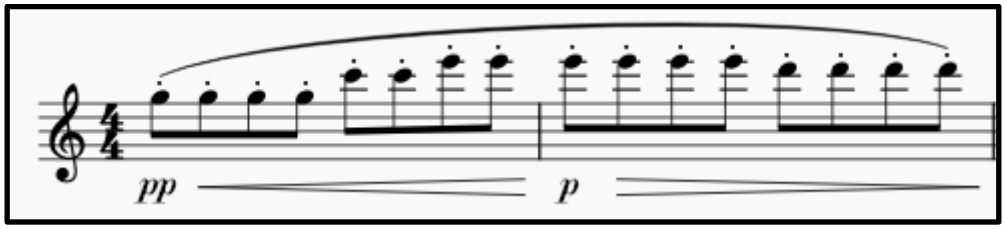

Örnek 21: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.1 – varyasyon no.1, iskelet seslerin egzersizi

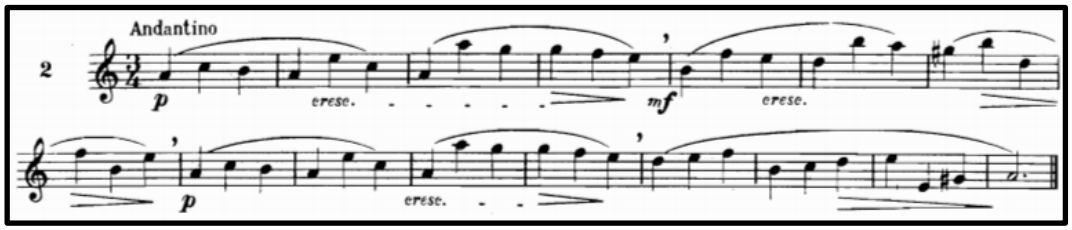
Bir oktav yukarıdan çalışılarak hakimiyet kazanılabilir.

Örnek 22: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.1 – varyasyon no.1: bir oktav tiz çalışma

3.9.3. Etüt no.2 (la minör)

Örnek 23: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.2

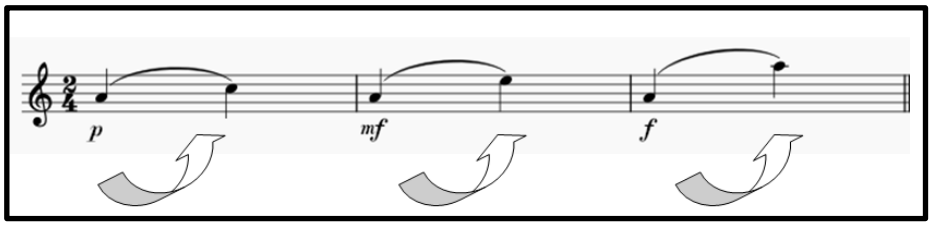
Moyse, *the French Flute School at Home* kaydında bu etüdü yaklaşık 90 bpm ile yumuşak ve genel olarak vibratosuz çalmıştır. *Crescendo* esnasında tempo hızlanmış ve *decrescendo'*ya yaklaştıkça tempo sakinleşmiştir. Sesler tizleştikçe hafif vibrato duyulmaktadır. Bu etüt de, ilki gibi çan sesleri üzerinde pratik yaptırmaktadır.

Vamosi-Nagy Zsuzsa bu etüde, ölçü başlarındaki notalara çan sesi uygulayarak çalışmayı tavsiye etmektedir. [76]

Örnek 24: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.2: her ölçü başındaki notanın çan sesiyle çalışılması için egzersiz

İkinci adıma hazırlık olarak etüdün 1., 2., ve 3. ölçü başındaki la notaları, altında yazan nüanslara riayet edilerek yumuşak bir vurguyla çalınır. Her ölçünün ilk vuruşundan sonra dudaklar öne ve yukarı alınarak ses 2. vuruşa taşınır. Böylece 2. vuruş ilk vuruştan destek alarak oluşur ve *diminuendo* ile kaybolur. Ölçülerin 2. ve 3. vuruşları *forte* çalınmamalıdır. Bunun pratiği kazanıldıktan sonra ölçüler art arda, aralarında ses ve nefes boşluğu bırakılmadan çalışılır.

Örnek 25: İlk vuruştaki sesin 2. vuruşa taşınması için egzersiz

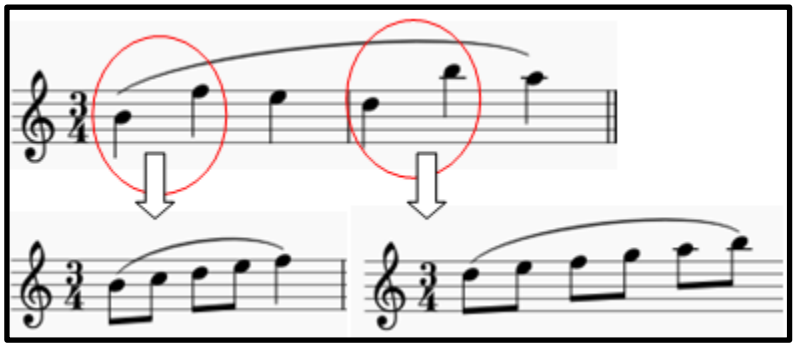
[76]Roderick Seed. "MOYSE 24 Little Melodic Studies- no.2 - Flute Masterclass by Moyse Ensemble" https://www.youtube.com/watch?v=B6Dbrks8az4&t=467s (19.04.2021) , [01:00-04:28]

Örnek 26: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.2: ölçülerin 1. vuruşunun çan sesi ve 2. vuruşunun *piano* ve *diminuendo* ile çalışılması için egzersiz

Açık perdeli flüte sahip olunduğu takdirde *legato* olarak si'den fa'ya ve re'den si'ye çıkış esnasında parmaklar açık perdeli tuşlardaki deliklerden sırayla yavaşça geriye doğru kaydırılarak yapılan pratikten sonra rahat ve temiz bir aralık geçişi sağlanabilir. Eğer açık perdeli flüte sahip değilseniz si-fa ve re-si çıkışı aşağıda yazıldığı gibi çalışılabilir.

Örnek 27: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.2: 5. ve 6. ölçülerde aralık geçişi için egzersiz

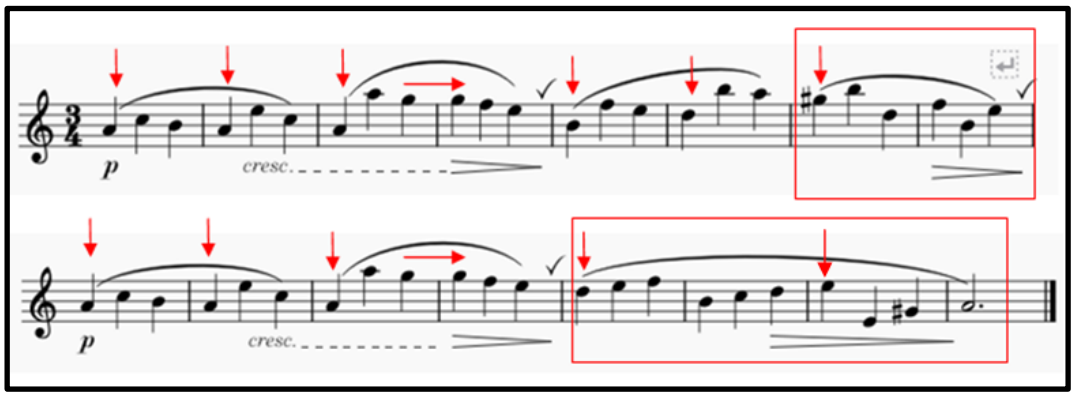

Örnek 28: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.2: 5. ve 6. ölçülerde aralık geçişi için kromatik egzersiz

3/4lük ritimde yazılmış bu etütte aşağı ok, ölçü başındaki notanın vurgulu çalınacağını; sağa ok, iki **tekrar eden nota** arasında hava durdurulmadan çalmaya devam edileceğini temsil etmektedir. Ölçü içerisindeki her vuruş, bir diğerinden daha zayıf olmalıdır. 4. ölçü başındaki sol apajatürdür, etüdün en parlak ve güçlü noktasıdır. Dikdörtgen içine alınan ölçüler bir bütün olarak düşünülmeli ve müzikal ifade gereği, üzerinde ok olmayan notalar haricinde herhangi bir aksana yer verilmeden, akıcı bir şekilde çalınmalıdır. 14. ölçüdeki si ile 15. ölçüdeki mi'ye vurgu yapılmamalı ve pesleşmemeye dikkat edilmelidir. Beşli, altılı aralık ve oktav atlamalara dikkat edilmelidir. Atlamalı sesler kuvvetsiz vuruşta olduğundan zahmetsiz ve kulağı tırmalamadan duyurulmalıdır. Boğaz sıkılmamalıdır. Boğaz açıklığı, alt çene biraz aşağı ve geriye çekilerek esneme pozisyonuyla; alınan ve verilen nefes, soluk borusundan rahatça geçecek şekilde sağlanır.

Örnek 29: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.2: etüdü çalarken dikkat edilecek ifade yöntemleri

3.9.4. Etüt no.2 – Varyasyon no.1

Örnek 30: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.2 – varyasyon no.1

Moyse, ölçü başındaki ilk sekizlikleri belirgin bir aksanla, bir miktar uzatarak çalmaktadır. 1. ölçü *piano,* 2. ölçü *mezzopiano* ve 3. ölçü *forte ve* enerjik duyulmaktadır. 4. ölçü başında tekrar eden sol notası çok keskin ve abartılı olmamak şartıyla belli etmektedir. Etüt no.2'nin varyasyonu etüt no.1'in varyasyonu ile benzemektedir. İki varyasyon da bağlı ve *staccato* yazılmıştır, yani *portato* düşünülmelidir. Notalar birbiri arkasından kesilmemeksizin, devam ettirilerek çalınmalıdır. Ana temanın melodisi, ifadesi ve temposu korunarak, her vuruşa aksan yapmadan çalınmaya dikkat edilmelidir.

Ayrılan noktalara göz atalım: Bu varyasyon öncekine göre daha tempolu çalınmaktadır. Artikülasyon hızı arttıkça her sekizlik sonrasında *diminuendo* yapma imkanı daralmaktadır. Etüt, piyanoda farklı tempolarla çalınarak artikülasyon hızının *diminuendo* üzerindeki etkisi deneyimlenebilir. [77]

[77]Christine Fish Moulton, *a.g.m.* s. 30

3.9.5. Etüt no.3 (fa majör)

Örnek 31: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.3

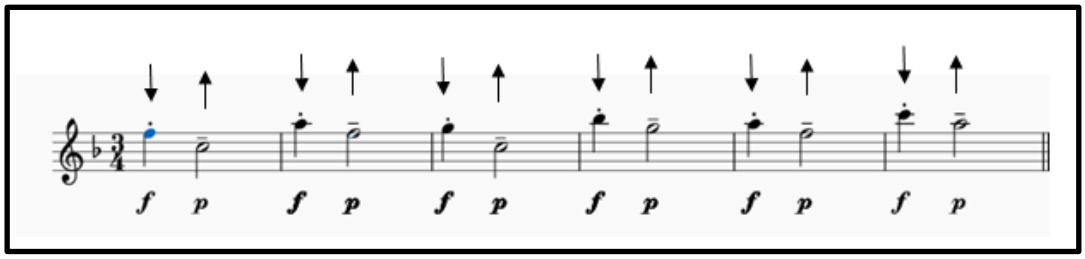
Moyse bu etüdü, çocukken en sevdiği oyuncak olan *bilboquet'i* [78] oynarken, oyuncağın çıkardığı neşeli ritimden etkilenerek yazmış [79] ve *The French Flute School at Home* kaydında yaklaşık 50 bpm ile çalmıştır. Nefesleri, *staccato* yazılan dörtlük notalardan sonra almaktadır.

Bennett'in paylaştığı bir anıya göre İsviçre, Boswil'de Bennett'in de katıldığı bir flüt seminerinde Bennett'in öğrencisi Moyse'e üçüncü etüdü çalmaktadır. Duyduğunu beğenmeyen Moyse, öğrenciye ne yapmaya çalıştığını sorar ve öğrenci, her ölçü başındaki ilk vuruşu ikinciden daha kuvvetli duyurarak çalmaya çalıştığını, bunu Bennett'ten öğrendiğini söyler. Moyse bu yöntemi reddeder çünkü ikinci vuruşların senkop olduğundan ötürü daha kuvvetli çalınması gerektiğini düşünmektedir. Yıllar sonra, Moyse çok hastalandığında Trevor Wye onu ziyarete gider. Moyse, Wye'a üçüncü etüt ile ilgili tekrar düşündüğünü ve Bennett'e haklı olduğunu iletmesini söyler. Bu durum Moyse'in hastalığından önce kaydettiği *The French Flute School at Home*'da ölçülerin ikinci vuruşunu neden daha coşkulu çaldığını açıklamaktadır. [80]

Etüdün 3/4lük bir ritmi vardır. Aşağı ve yukarı oklar nefesin yönünü temsil etmektedir. 1. vuruşu kuvvetli ve diğerlerini sönük duyurmak için *forte* nüansta ağızlığın içine, *piano* nüansta ağızlığın biraz daha dışına doğru üflenir.

[78]Amacı, bir çubuğa bağlı ipin ucundaki topu ileri doğru fırlatıp, tekrar çubuk üzerindeki yuvasına sokmaya çalışmak olan denge ve dikkat oyuncağı.
[79]Ann McCutchan, *a.g.e.,* s. 28.
[80]Christine Fish Moulton, *a.g.m.,* s. 32

Örnek 32: Marcel Moyse 24 Melodic Studies with Variations 3. etüt ilk 6 ölçü

Ölçü başındaki dörtlük notalar *staccato* olarak yazılmış olmasına rağmen; *staccato* olarak duyurulmamaktadır. Dil ucu temiz ve yumuşak bir atakla ve ses bir miktar tutularak çalınmalıdır. Bu yumuşak atak için "düh" hecesi kullanılabilir. Bu notalar Leone Buyse ve Robert Fries'ın röportajlarında bahsettiği "Moyse'in hayat dolu çalınmasını istediği "bit notalar"a benzetilebilir.

Örnek 33: Moyse De La Sonorite dil egzersizi

Bu egzersizde dilin ucu, net bir ses elde etmek adına dudakların dışından hızlıca içeri doğru kaydırılarak ve notalar kuru duyurulmamak şartıyla kısa çalınmalı, ortaya çıkan ses vibratolu çalınan pizzicato notalara benzetilmelidir. Notaya ayrılan bu kısıtlı sürede ses, olabildiğince canlı ve hayat dolu olmalıdır. [81]

Etüt no.3 daha iyi kavranmak için aşağıdaki sözlere şu şekilde uyarlanabilir:

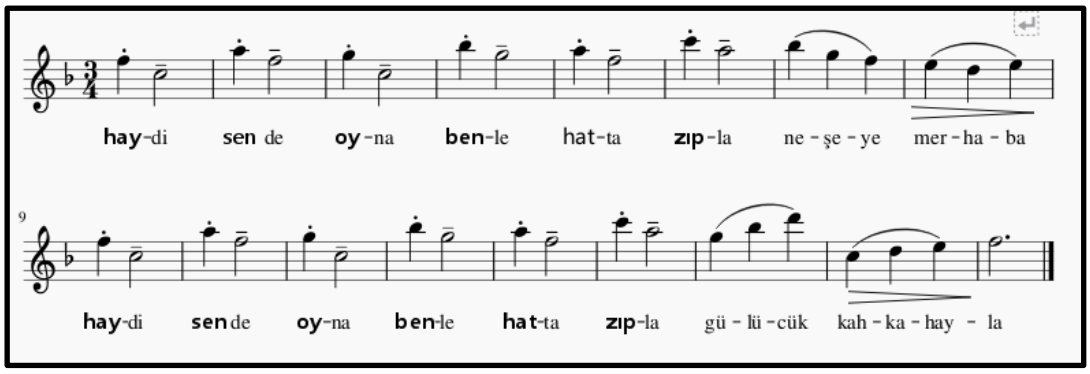
"haydi sen de oyna benle hatta zıpla, neşeye merhaba
haydi sen de oyna benle hatta zıpla, gülücük kahkahayla"

Koyu renkli heceler ölçünün güçlü vuruşunu göstermektedir. Şarkı, ölçülerin ilk vuruşları kuvvetli, ikincisi yok denecek kadar zayıf söylenmelidir. Ölçülerdeki

[81]Marcel Moyse, *De La Sonorite*, Paris: Alphonse Leduc 1934, s. 15.

güçlü ve zayıf vuruşların *f* ve *p* farkı belli edilmelidir. 15. ölçünün sonundaki re notası abartılmamalıdır. 2. etütte bahsedildiği gibi, ölçü içerisinde zayıf vuruştaki tiz notalar *piano* çalınmalıdır.

Örnek 34: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.3: şarkı sözlerinin notaya aktarımı

3.9.6. Etüt no.3 – Varyasyon no.1

Örnek 35: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.3 – varyasyon no.1

Moyse, üçlemeye *p* nüansla başlayıp, üçlemenin ilk notasını hafif yayarak çalmaktadır. Etüt no.3'te olduğu gibi ilk vuruştan sonraki notalar *piano* çalınır. 7. ölçüye ulaşana dek *crescendo* sırasında tempoda bir miktar hızlanma söz konusudur. 7. ve 8. ölçüler duygulu ve yumuşak bir ifadeyle *decrescendo* çalınır. Üçlemeler abartısız olmalıdır ve aşırı vibratodan kaçınılmalıdır. 7. ölçü başında sağlam bir nefes alınır. Ana temada olduğu gibi 8. ölçü sonrasında nefes almaksızın 9. ölçüye geçilir;

nefes ölçü sonunda alınır. 7. ve 8. ölçü ile 15., 16., ve 17. ölçülerde *legato* korunarak, ölçüler bir bütün olarak düşünülerek akıcı bir ifadeyle, köşeli aksanlara izin vermeden çalınmalıdır. Moyse, ölçü sonundaki re notasını kısa bir süre vibratolu tutarak *ritardando* ile varyasyonu sonlandırmaktadır.

Örnek 36: : Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.3, varyasyon 1: 7., 8., 15., 16., 17. ölçüler

3.9.7. Etüt no.3 – Varyasyon no.2

Örnek 37: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.3 – varyasyon no.2

Moyse, bu varyasyonu çalmaya ilk ölçüdeki fa'yı bir süre tutarak başlamaktadır. 130 metronomla çalınan bu varyasyona genel olarak *rubato* hakimdir. 8. ölçüye varana kadar tempo artmakta ve enerji yükselmektedir. 8. ölçü sonunda nefes almadan, *ritardando* ile 9. ölçüye geçmekte ve 10. ölçüden sonra nefes almaktadır. 8.-16. ve 17.-18. ölçüleri *ritardando* çalmıştır. İki varyasyon çalınırken de ana temanın melodisi yansıtılmalıdır. Etüt no.3 için önerilen şarkı sözlerini varyasyonu çalarken içimizden söyleyebiliriz.

15. ölçünün sonundaki do# için bilinen do# pozisyonuna alternatif olarak: sol el: baş, orta, yüzük parmak / sağ el: orta, yüzük, serçe parmak (re diyez) kapatılır.[82]

3.9.8. Etüt No.4 (re minör)

Örnek 38: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.4

Bu etütteki sesler dizilimi de birinci etütteki gibi Saint Amour'un inişli çıkışlı dağlarına benzetilebilir. Moyse, bu etüdü *The French Flute School at Home* kaydında yaklaşık 50 bpm ile çalmıştır. Sesler olabildiğince vibratosuz duyulmaktadır. Her iki ölçü bir cümleciği oluşturmaktadır.

Örnek 39: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.4: ilk cümleyi oluşturan 1. ve 2. ölçü

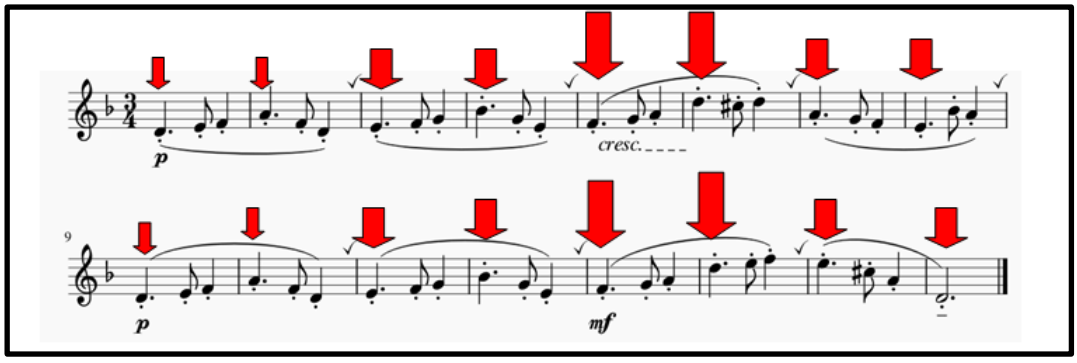

Çalarken ifade bölünmemeli, iki ölçü birbirinden koparılmadan, cümlenin gittiği yere önem verilerek çalınmalıdır. Ana çan sesini takip eden "yardımcı çan"lar *piano* nüans ile bağ bitene kadar hiçbir notanın arasında ses ve nefes boşluğu

[82] The Marcel Moyse Society, "William Bennett 2017 Minneapolis NFA" https://www.youtube.com/watch?v=Af9NOv-G9-Q&t=1979s , (23.04.2021), [41:17-41:50]

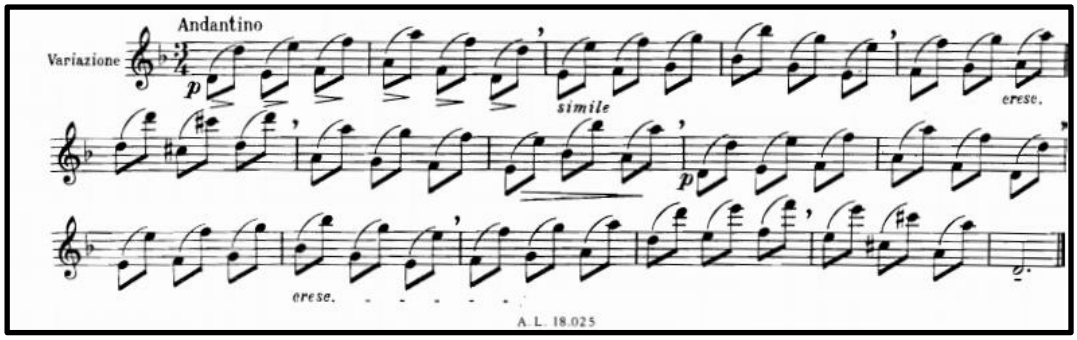
bırakılmadan çalınır. Bütün notalar birbirine *diminuendo* ile bağlanır. Ölçü sonlarında *crescendo* yapmamaya dikkat edilmelidir. . Kırmızı oklar "çan" seslerini temsil etmektedir. Ana çan sese başlarkan "duğ" hecesi kullanılabilir. Oklar büyüdükçe nüans da *forte*'ye yaklaşmaktadır. Moyse bu etüt için her ölçü başındaki ilk notanın "nazikçe" vurgulanması gerektiğini belirtmiştir.

Örnek 40: Ana çan ve yardımcı çan seslerinin gösterimi

3.9.9. Etüt no.4 – Varyasyon no.1

Örnek 41: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.4 – varyasyon no.1

Bu varyasyon oktav geçişlerini çalıştırmaktadır. Her vuruş başındaki pes ses Moyse'in ana temada belirttiği gibi "nazikçe" vurgulanır. Pes sesler için "dü";

oktavlar için “ğü” hecesi kullanılabilir. Nefes yerlerine kadar notalar birbirinden koparılmamalıdır; bu da üflenen havayı kesmeyerek sağlanır. Oktavlarda entonasyonu korumak için dudaklar öne ve ileri doğru üfleme pozisyonu alır ve notalar *diminuendo* ile sonraki notaya bağlanır. Pes sesler çalınırken bastırılmamalı, dudaklar ezilmemeli; oktavlar aksansız ve abartısız çalınmalıdır. *piano* nüansla *legato* olarak ikinci oktava yükselmek bu çalışmanın zorlukları arasındadır.
Oktavların dudak açısını saptamak ve dudakların esneklik kazanması adına yazılan nüanslar göz önünde bulundurularak melodinin tamamına uygulanan bir egzersiz geliştirilebilir.

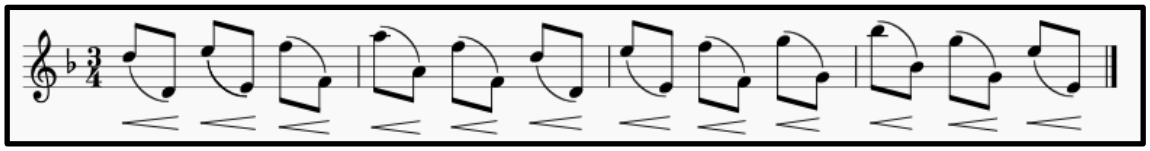
Örnek 42: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.4 – varyasyon no.1: 1-4. ölçüler, pesten tize *crescendo* egzersizi

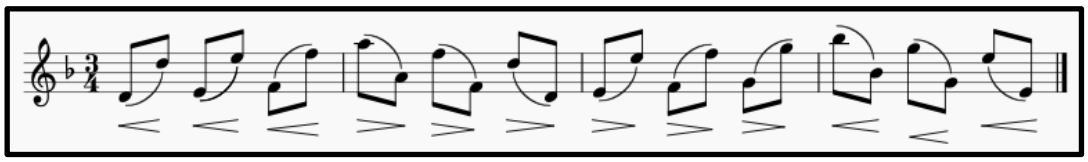
Örnek 43: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.4 – varyasyon no.1: 1-4. ölçüler, tizden pese *decrescendo* egzersizi

Örnek 44: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.4 – varyasyon no.1: 1-4. ölçüler, tizden pese *crescendo* egzersizi

Örnek 45: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.4 – varyasyon no.1: 1-4. ölçüler, pesten tize, tizden pese, *crescendo-decrescendo, decrescendo-crescendo* egzersizi

3.9.10. Etüt no.5 (si bemol majör)

Örnek 46: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.5

Moyse, metodunda temiz bir artikülasyonla her ölçünün ilk notasının hafifçe vurgulanması gerektiğini yazmıştır. Sesler *staccato* yazılmış olmasına rağmen fazla kısa duyurulmamalıdır. *Staccato* yazılmış notaların kuru değil; hayat dolu ve canlı çalınmasını vurgulamaktadır. Nota değerleri gereğinden fazla uzatılmamalı veya kısaltılmamalıdır. Ses sonları *diminuendo* ile bitirilerek hemen sonrasında yeni nota başlatılmalıdır.

Bennett, bu etüdü haylaz bir okul çocuğunun bir ayağını aksatarak şımarık bir tavırla yürümesine benzetmiştir. [83]

[83] The Marcel Moyse Society, "William Bennett 2017 Minneapolis NFA" https://www.youtube.com/watch?v=Af9NOv-G9-Q&t=1979s , (23.04.2021), [57:36-58:18]

Seed, bu etüt ve varyasyonunu *Jack and Jill* çalışması olarak adlandırmaktadır. [84] Bu tekerleme *Jack ve Jill* [85] adıyla Türkçe'ye de uyarlanmış ve şarkılaştırılmıştır.

Goldberg, Moyse'in *staccato* artikülasyonu şu yolları takip ederek çalıştırdığını aktarmıştır:

1-) Güzel bir ton elde etmek adına etüt öncelikle baştan sona *legato* çalınır.

2-) Notalar *legato* içerisinde yumuşakça dil vurularak çalınır.

3-) Notalar "te" hecesiyle aralarında boşluk bırakmadan çalınır.

4-) Son aşamada belirgin, canlı aksanlarla *staccato* çalınır. [86]

Etütteki dörtlük notalar ve sekizlik notalar birbirine eşit sürede çalınmalıdır. Bunu sağlayabilmek adına dörtlükler ve sekizlikler tek başına çalınarak çalışılabilir. [87]

Örnek 47: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.5: sekizlik notaların atlanarak sadece dörtlük notaların eşit sürede çalınması için egzersiz

Örnek 48: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.5: dörtlük notaların atlanarak sadece sekizlik notaların eşit sürede çalınması için egzersiz

[84] Roderick Seed – Flute "Moyse no. 5 - 24 Little Melodic Studies for flute - Roderick Seed" https://www.youtube.com/watch?v=ZI2KXgCEWTA&list=PL-Edmnnm-hBSez9Kw96rPRscQsEJLbxwn&index=6 (10.05.2021)

[85] 18. yüzyıldan bu yana sözleri çeşitlenerek günümüze dek ulaşan İngiliz tekerlemesi.

[86] Christine Fish Moulton, *a.g.m.*, s. 41

[87] gös. yer.

Etüt no.5'teki tema aşağıda örneklendirilen ve flütistin kendisinin de üretebileceği diğer varyasyon ve artikülasyonlarla, istenilen yavaş ve hızlı tempolarda, tiz ve pes oktavlarda çalışılabilir.

Örnek 49: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.5: ilk 4 ölçü için üretilen varyasyon

Örnek 50: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.5: ilk 4 ölçü için üretilen varyasyon

3.9.11. Etüt no.5 – Varyasyon 1

Örnek 51: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.5 – varyasyon no.1

Aynı şımarık tavır etüdün varyasyonunda da devam etmektedir. Bennett, *staccato* yazılmış notaların kuru duyulmamasını, hayat dolu ve dolgun çalınmasını vurgulamaktadır. [88] 130 metronomda çalınacak bu varyasyonda *mf* dışında başka bir nüans görülmemektedir. Dil vurulurken "da" hecesi kullanılabilir. Moyse'in etüt no.5'te belirgin çalınmasını istediği her ölçü başındaki nota, yani bu varyasyonda her ölçü başındaki ilk sekizlik belli edilmeli ve çabuk nefeslerle etütteki ifade korunmalıdır. *Staccato* notalar çok kısa olacak şekilde yarıda kesilmemelidir ve ritmik yapıyı hantallaştıracak şekilde uzun tutulmamalıdır. Bu varyasyondaki *staccato* notalar Moyse'in benzetmesi "bit notalar"a benzetilebilir.

Daha hareketli, neşeli ve canlı bir ifade yakalayabilmek için bir oktav yukarıdan da çalınır. Maviyle gösterilen notalara aksan yapılır.

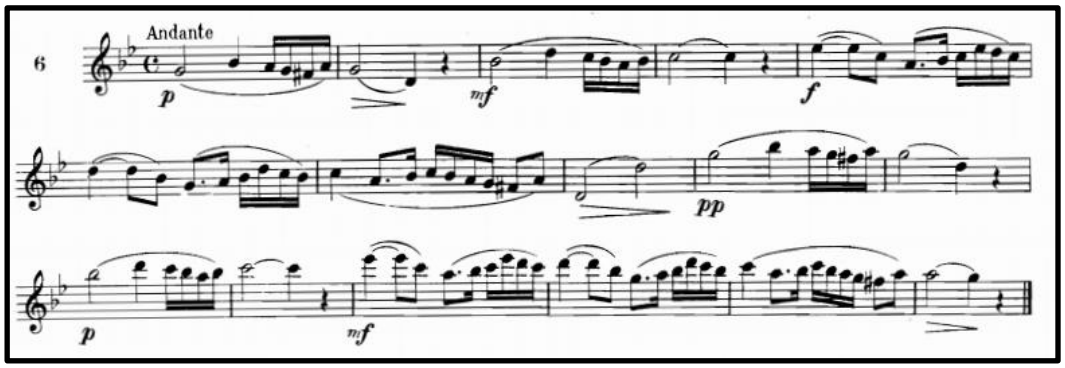
[88] The Marcel Moyse Society, "William Bennett 2017 Minneapolis NFA" https://www.youtube.com/watch?v=Af9NOv-G9-Q&t=1979s , (23.04.2021), [59:19-01:00:20]

Örnek 52: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.5 – varyasyon no.1

3.9.12. Etüt no.6 (sol minör)

Örnek 53: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.6

Verdi'nin dramatik bir aryasını andıran bu etüt melankolik, hüzünlü, tutkulu bir ifadeyle çalınır. Tempo ise 72-80 bpm arasında değişkenlik göstermektedir. Bu melodik etütte yoğun bir tını elde edebilmek ve sesin armoniklerini duyurabilmek adına flütün içine doğru üflenmelidir. Onaltılıklarda acele edilmeden, notalar bir miktar yayarak çalınmaktadır. Sol minör başlayan etüt 3. ölçüde *mezzoforte* nüansta heyecanlı bir yükselişle si bemol majör tonuna geçiş yapmıştır.[89]

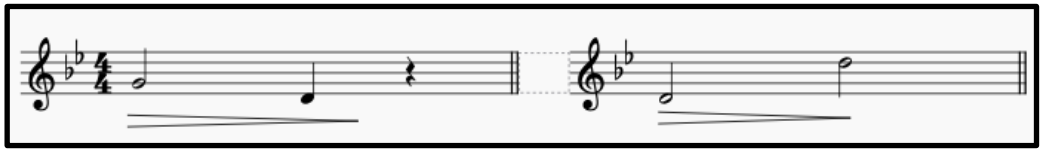
Bennett, 5., 6., 13., ve 14. ölçülerdeki her bir vuruşa "terrible" (okunuşu: teribıl) kelimesini hecelemektedir. İngilizce'de "berbat" anlamına gelen bu kelimenin birinci hecesi telaffuz gereğince vurgulu söylenmekte, ikinci ve üçüncü hecelerde vurgu kaybolmaktadır. (**Ter**-rib-le**)** Yanlış yapılan vurgunun etütte yanlış ifadeye sebebiyet verdiğini açıklamaktadır. 5. ve 13. ölçü başındaki mi'ye

[89] Christine Fish Moulton, *a.g.m.*, s. 44

olabildiğince nazik, vurgusuz, "ha" hecesiyle *piano* başlanmalı, kendi içerisinde hafif *crescendo* ve *descrescendo* yaptıktan sonra ölçünün diğer vuruşlarındaki nüans giderek azaltılmalıdır. Aşırı vibrato engellenmelidir. [90]

2. ölçüde dudak hareketi az olmalı, sol'den re'ye geçerken entonasyonu korumak adına doğal olmayan kafa hareketleri engellenmelidir. 8. ölçüdeki geçiş için 4. etütteki oktav çalışmalarından faydalanılabilir. 5., 6., 13., ve 14. ölçülerdeki aşağıda yazılan sesler "alçalan basamak" düşünülerek çalışılabilir. Her basamak bir vuruşu temsil etmektedir ve *forte*, her vuruşta kademeli olarak *piano* nüansa düşürülür.

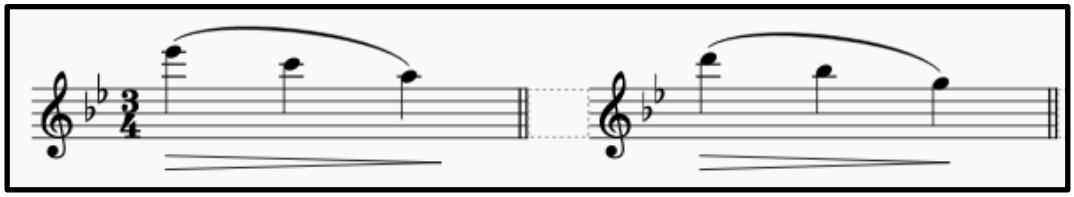
Örnek 54: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.6: 2. ve 8. ölçülerde *diminuendo*

Örnek 55: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.6: 5., 6., 13., 14. ölçülerde "alçalan basamak" egzersizi

Örnek 56: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.6: 5., 6., 13., 14. ölçülerde "alçalan basamak" egzersizi

[90] The Marcel Moyse Society, "William Bennett 2017 Minneapolis NFA" https://www.youtube.com/watch?v=Af9NOv-G9-Q&t=1979s , (23.04.2021), [1:07:28-1:09:54]

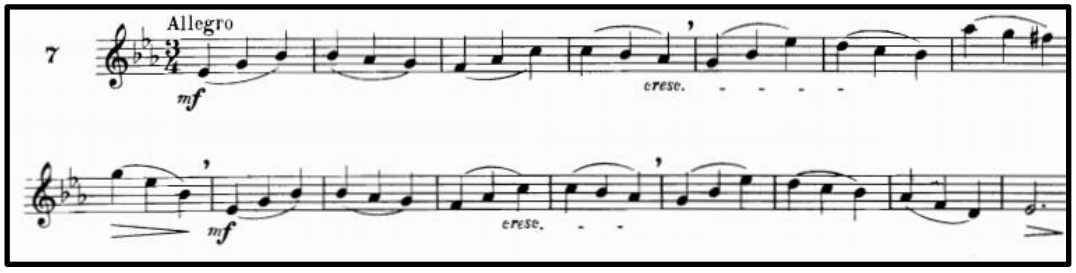
Kırmızı ok, apajatürü temsil etmektedir. 15. ölçü sonundaki ve son ölçü başındaki la notaları arasında nefes alınmaz ve sesler koparılmaz. 1. etütteki tekrar eden notalar için uygulanan teknik burada da uygulanır.

Örnek 57: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.6: 15 ve 16. ölçülerde apajatür

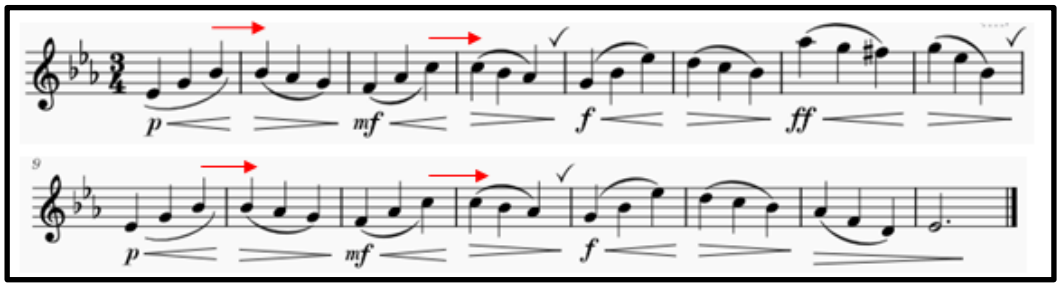
3.9.13. Etüt no.7 (mi bemol majör)

Örnek 58: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.7

Mi bemol majör tonundaki bu etüt **tekrar eden notaları** çalıştırmaktadır. Moyse bu etüdü The *French Flute School at Home* kaydında yaklaşık 80 metronomda çalmaktadır. İfade, 7. ölçüye kadar heyecanla yükselmekte ve 7. ölçüde la notası parlamakta, sonrasında gelen 8. ölçüyle usulca sönmektedir. Moyse, 7. ölçüdeki la notasını bir süre tutarak çalmıştır. 9. ölçüyle birlikte aynı nüans örgüsü tekrar etmekte ve son iki ölçü *ritardando* ile sonlanmaktadır.

Örnek 59: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations*, etüt no.7, tekrar eden notalar

3.9.14. Etüt no.7 – Varyasyon 1

Örnek 60: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations*, etüt no.7 – varyasyon no.1

Moyse, *The French Flute School at Home* kayıtlarında bu varyasyonu yaklaşık 130 metronomda, her vuruşun ilk noktalı sekizliğini vurgulayarak çalmaktadır. İlk noktalı sekizlik çan sesi tekniğiyle uzun, keskin aksan yapılmadan fakat nota belli edilerek; vuruştaki diğer iki nota yine çan sesi tekniğiyle fakat *staccato* ve *piano* olarak çalınmalıdır. Sesler birbirine *diminuendo* ile bağlanır, ses ve nefes boşluğu bırakılmaksızın, etütteki ana tema yansıtılmaya özen gösterilir. Cümlelerin gidişatı göz önünde bulundurularak *crescendo* ve *descrescendo*

nüanslarıyla ifade desteklenir. Bu varyasyon ve aşağıda önerilen egzersizler bir oktav yukarıdan da çalınarak çalışılabilir.

Örnek 61: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.7 – varyasyon no.1: 1. ve 2. ölçü, ilk cümle, uzun ve kısa çan sesleri

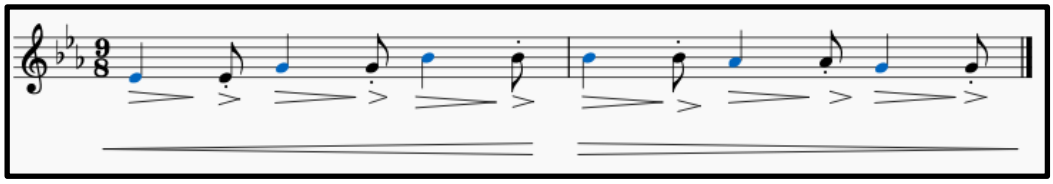
Bu varyasyona önerilen egzersizlerden biri şöyledir: ana temadaki notalar çan sesi tekniğiyle çalınır ve cümlenin geneli *crescendo* ve *descrescendo* ile ifade edilir.[91]

Örnek 62: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.7 – varyasyon no.1: 1. ve 2. ölçü

Ana tema seslerinin sonrasına *staccato* artikülasyonda sekizlikler eklenir, cümlenin genelinde *crescendo* ve *descrescendo* yapılarak çalışılır.

Örnek 63: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.7 – varyasyon no.1: 1. ve 2. ölçü

[91] Christine Fish Moulton, *a.g.m.*, s. 51

3.9.15. Etüt no.7 – Varyasyon no.2

Örnek 64: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.7 – varyasyon no.2

Bu varyasyonda, bir öncekinde olduğu gibi noktalı sekizlikler uzun çan sesi tekniğiyle çalınmalıdır; fakat unutulmaması gereken bir nokta vardır: o da vurgunun hala ana temanın seslerinde olduğudur. Noktalı sekizlikler uzun çalınırken aksan yapılmamalıdır. Belirgin çalınacak olan notalar maviyle gösterilmiştir, bu sesler kısa ama canlı *staccato* larla ön planda tutulmalıdır, ifadenin bütünlüğünü bozacak köşeli aksanlardan kaçınılmalıdır. Bu sayede varyasyon ana temayı belli edecektir.

Örnek 65: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.7 – varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü

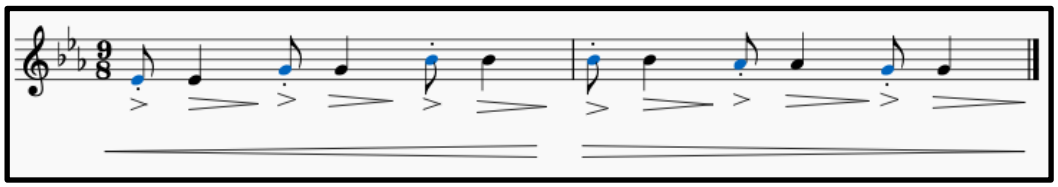
Bir önceki varyasyonda belirtildiği gibi ana tema sesleri çan sesi tekniğiyle birbirinden kesilmeden, cümle içerisindeki *crescendo* ve *descrescendo*ya riayet ederek çalınır.

Örnek 66: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.7 – varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü

Daha sonraki aşamada ana tema seslerinin sonrasına uzun çan sesi tekniğiyle çalınacak notalar eklenir, cümlenin genelinde *crescendo* ve *descrescendo* yapılarak çalışılır. Aksansız fakat belirgin çalınacak notalar maviyle gösterilmektedir.

Örnek 67: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.7 – varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü

3.9.16. Etüt No.8 (do minör)

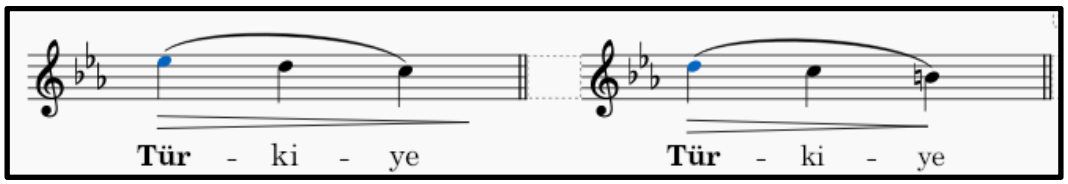
Örnek 68: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.8

Moyse'in yaklaşık 60 metronomda hüzünlü bir renkle çalmaktadır. Bu etüt, etüt no.1 ile nüans, dinamik ve apajatürler yönünden benzerlik göstermektedir. *pp* ile başlayan ölçülere vibratosuz ve yumuşak bir dille başlanmalıdır. Cümleler başlanılan nüansla bitirilir. İfade giderek yükselerek do minör arpej çalınan 5., 6. ve 13., 14., ölçülerde *forte* ye taşınır. Tiz ve *forte* seslerde yoğun vibrato kullanılır. Tekrar eden notalar arasında, diğer etütlerde uygulandığı gibi ses ve nefes boşluğu bırakmadan çalınır. Etüt genelindeki bütün mi bemol'den re'ye geçişlerde, kuvvetsiz vuruşta aksan yaratmamak adına sağ serçe parmak tuşu (mi bemol) **usulca** kaldırılmalıdır.

2., 4., 6., 10. ve 12. ölçülerde daha önce etüt no.6'da bahsedilen "terrible tekniği" uygulanabilir veya vurgusu ilk hecede olması koşuluyla istenilen bir kelime seçilebilir. (Örneğin **Tür**-ki-ye.) *Descrescendo* yazılmış her ölçüde (ve buna ilaveten 6., 7. ve 14. ölçülerde) ses kademeli olarak azaltılmalıdır.

Örnek 69: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.8: Türkiye kelimesini her bir notaya heceleyerek her ölçüyü *decrescendo* ile sonlandırma çalışması

6. ve 7. ölçülerde notalarda aksan yapılmamalı, *legato* içerisinde akıcı bir şekilde çalınmalıdır.

Örnek 70: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.8: 6. ve 7. ölçülerde *legato*

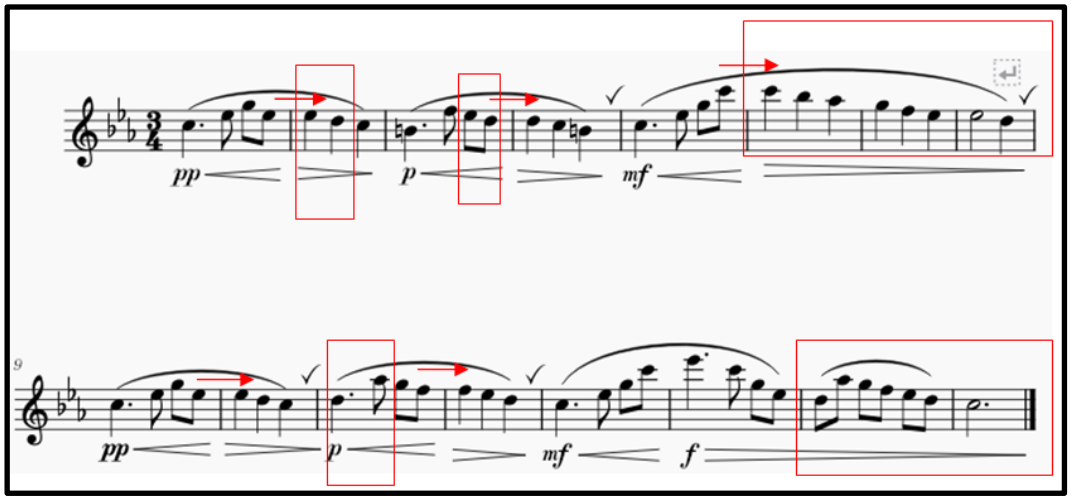
11. ve 15. ölçülerdeki la bemol'e geçiş yumuşak olmalı, ölçünün zayıf vuruşunun güçlü vuruşundan daha ön planda duyulacak şekilde çalınmaması gerektiği akıldan çıkarılmamalıdır. Bu sayede fazla nefes sonucunda çatlamaya müsait olan la bemol sesinde problem yaşanmayacak, aynı zamanda Moyse'in yansıtmak istediği müzikallik korunacaktır.

Örnek 71: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.8: 11. ve 12. ölçülerde la bemol geçişi

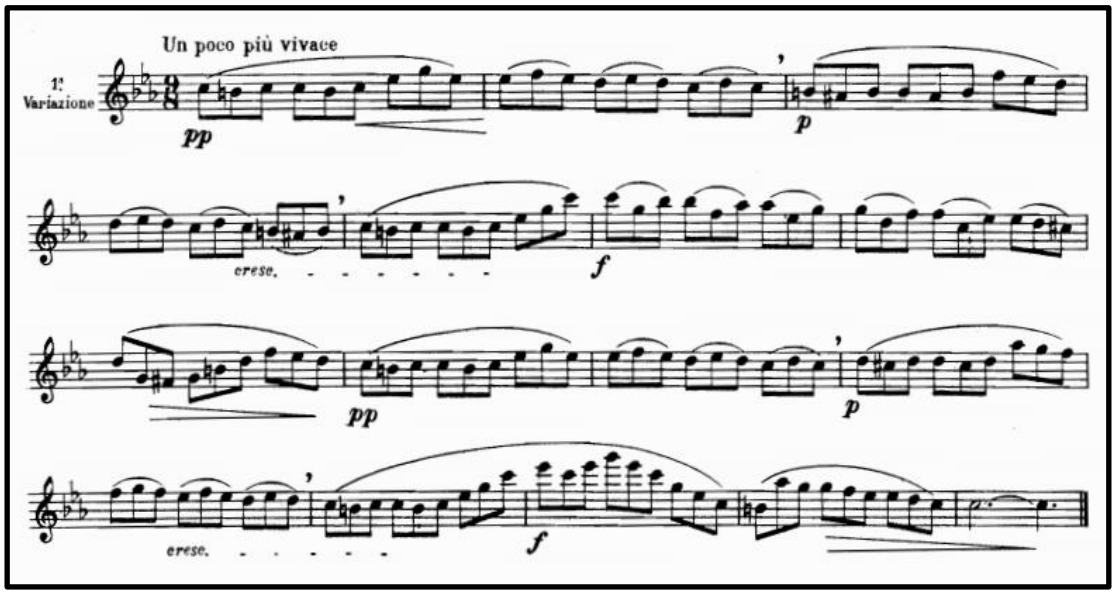
Kırmızı oklar apajatürü temsil etmekte, dikdörtgenle gösterilen bölgelerde aksansız ve akıcı çalınması ve yumuşak geçişler yapılması gerekmektedir.

Örnek 72: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.8: çalarken dikkat edilecek ifade yöntemleri

3.9.17. Etüt no.8 – Varyasyon no.1

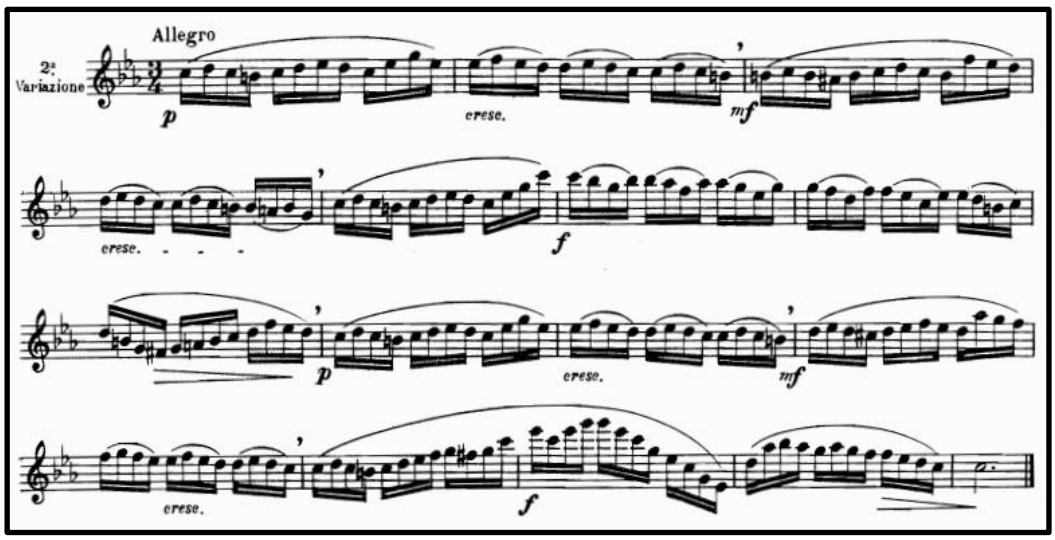
Örnek 73: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.8 – varyasyon no.1

Bu varyasyon, etüt no.8'den biraz daha yürük bir tempoyla ana tema hissettirilerek, sesler ve diller hafif ve ataksız çalınmalıdır. Dil vururken "dü" hecesi kullanılabilir. Nefes yerleri ana temadaki cümlelere göre verilmiştir, bundan dolayı yazılan nefesler atlanmamalıdır. Cümle aralarında çabuk nefes alınmalı ve ritim aksatılmamalıdır. Cümle, verilen nüansla başlatılır ve aynı nüansla bitirilir. (*pp – pp* , *p – p* , *f – f* vb.)

3.9.18. Etüt no.8 – Varyasyon no.2

Örnek 74: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations*, etüt no.8 – varyasyon no.2

Moyse, bu varyasyonu *The French Flute School At Home* 'da yaklaşık 130 metronomla çalmaktadır. Varyasyon çalınırken etüdün melodisi düşünülerek tema sakin ve dengeli olarak yansıtılmalıdır. Ölçülerin 1., 2. ve 3. vuruşlarının başındaki onaltılık notalar aksansız çalınmalı, ana temadan uzaklaşmamak adına yumuşakça dil vurulmalı, sesler ve diller için birbirine eşit güç sarf edilmelidir. Etüt oldukça hızlı olduğundan metronomla yavaş tempoda çalışılmalıdır. Zorlanılan parmak geçişlerinde tartımlar değiştirilerek çalışılabilir. Çalarken sağ el serçe parmağı çok bastırmamak vücut sağlığı açısından önemlidir.

Örnek 75: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.8-varyasyon no.2: aksan **yapılmaması** gereken notaların maviyle gösterimi

Etüdün kaydı dinlenirken aynı anda varyasyon çalınabilir (ve tam tersi), böylece temayı takip etmek ve varyasyona aktarmak kolaylaşacaktır. Cümleleri birbirine benzetmek adına etüt ve varyasyon cümleleri art arda çalınır ve ifadede ortaklık aramak hedeflenir.

Örnek 76: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.8: 1. cümle

Örnek 77: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.8-varyasyon no.2: 1. cümle

3.9.19. Etüt no.9 (la bemol majör)

Örnek 78: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.9

Moyse etüt no.9'u *the French Flute School at Home* 'da yaklaşık 50 metronomla çalmaktadır. Bu etüt çift noktalı sekizlik ve otuz ikilik notaları aksatmadan, belirlenen ritimdeki doğru zamanda çalabilme kazanımı vermektedir.

ben cantato "şarkı dolu" [92] anlamına gelmektedir. Çift noktalı sekizliklerin sonu *diminuendo* ile kapatılmalı, otuz ikilik notalar atik ve net bir dille çalınmalıdır. Etüdün genelindeki bütün notalarda çan sesi tekniği uygulanır, sesler arasında boşluk bırakılmaz.

Örnek 79: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.9: 1. ve 2. ölçüler

[92] Ahmet Say, *a.g.e.*, s. 66

3.9.20. Etüt no.9 – Varyasyon no.1

Örnek 80: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations*, etüt no. 9 – varyasyon no.1

Moyse'in yaklaşık 100 metronomla çaldığı bu varyasyonda vuruş başındaki sekizlik notalarda vurgu görülmektedir. Aksandan sonraki sekizlikler ise *piano* nüans ile çalınır, ardından *diminuendo* ile kapatılır, sesi kesmeden aksanlı notaya geçilir ve döngü böyle devam eder. Aksanlı notalar daha *forte* duyurulacağı için flütün içine doğru üflenir. Aksandan sonra gelen ses daha tizse alt dudak öne ve yukarı alınarak hafifçe üflenir. Böylece zayıf vuruştaki notaları *forte* üfleme eğilimi engellenmiş olur. Bu varyasyon çalışılırken kafa aşağı yukarı doğru oynatılmaktan kaçınılmalıdır.

3.9.21. Etüt no.9 – Varyasyon no.2

Örnek 81: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations*, etüt no.9– varyasyon no.2

Temposu bir öncekiyle aynı olan bu varyasyonda *ben accent* [93] "notaların iyice aksanlı çalınması" anlamına gelmektedir. Her grubun ilk sekizliğine vurgu yapılmalı, grubun ikinci sekizliği aksansız ve *piano* çalınmalıdır. Hiçbir ses yarıda kesilmemeli, çan sesi mantığından yola çıkarak birbirine *diminuendo* ile bağlanmalıdır. Grubun ikinci sekizliği ilkinden daha tiz bir notaysa vurgu yapılmamalı ya da *forte* çalınmamalı, alt dudak ilerde tutulup yukarı üfleyerek zayıf vuruştaki tiz notaları *piano* çalmaya özen gösterilmelidir. *piano* üflenen seslerde aksanlı notaya geçmeden önce *crescendo* yapmamaya dikkat edilmelidir. İlk etapta yavaş çalışılmalı; bağlara, aksanlara, çan seslerine ve *diminuendo*'ya odaklanılmalı; tempo sonradan hızlandırılmalıdır. Çalarken daha rahat takip edebilmek adına aksan yapılacak notalar örneklenen şekilde işaretlenebilir.

Örnek 82: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.9 – varyasyon no.2: ilk 4. ölçüde aksanlı notaların gösterimi

[93] Ahmet Say, *a.g.e.*, s. 66

Bütün bunlar yapıldıktan sonra yukarıda yazılanların tam tersi olacak şekilde her grubun ikinci sekizliği aksanlı, ilk sekizliğiyse *piano* çalınarak iki çalışma birbiriyle kıyaslanabilir.

Örnek 83: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.9 – varyasyon no.2: ilk 4. ölçüde aksanlı notaların gösterimi

3.9.22. Etüt no.10 (fa minör)

Örnek 84: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.10

Moyse, bu etüdü *The French Flute School At Home*'da yaklaşık 50 metronomla çalmaktadır. Pes sesleri flütün bütün kapasitesini kullanarak, tüm armoniklerini duyurarak dolgun çalabilmeye odaklanan bu etütte herbir notaya *martellato*[94] olarak olarak tanımlanan keskin bir aksanla dil vurulmalı ve her ses *sostenuto*[95] vuruşun en sonuna kadar güçlü, koyu bir tonla devam ettirilmelidir. Tonda kaliteli bir renk için boğaz serbest, çene aşağıda ve ağzın içi geniş tutularak flütün içine doğru üflemeye gayret gösterilir.

[94] Çekiçle vurur gibi. https://en.wikipedia.org/wiki/Martel%C3%A9_(bowstroke) , (10.05.2021)
[95] Tutarak, kesintisiz. https://www.merriam-webster.com/dictionary/sostenuto , (13.05.2021)

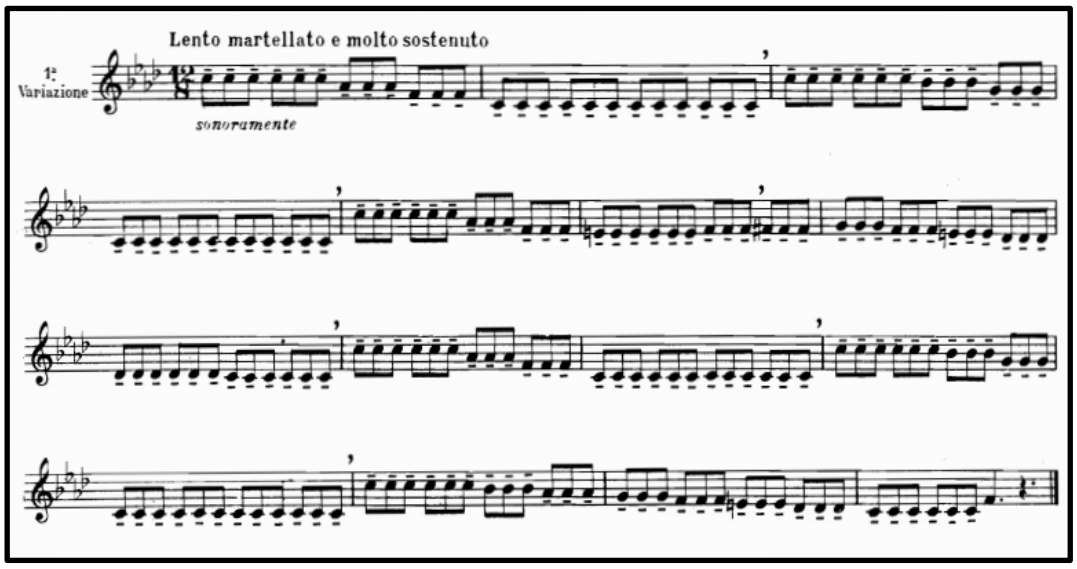
Cümleler tek ölçü değil; ikişer ölçü baz alınarak ifade edilir. Böylece daha akıcı bir anlatım sağlanacaktır. 7. ölçünün sonundaki re bemol apajatürdür, bir sonraki re bemol'e geçerken nefes alınmaz ve ses koparılmaz.

Örnek 85: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.10: 1. cümle

3.9.23. Etüt no.10 – Varyasyon no.1

Örnek 86: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.10 – varyasyon no.1

Bu varyasyonda ana temadan uzaklaşmadan her ses aynı kalite ve güçte seslendirilmelidir. Pes oktavda sesi kaybetmemek için dudaklar oynatılmamaya ve pozisyon sabit tutulmaya özen gösterilir. Varyasyonun genelinde dudaklar gergin değil; olabildiğince esnek ve yumuşak olmalıdır. Dil vurulan her nota *diminuendo* ile

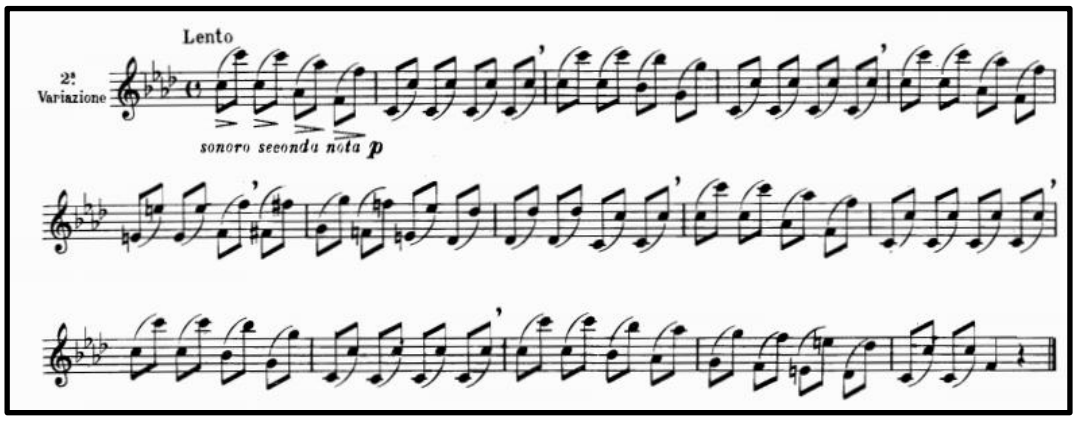
kapatılır ve arada boşluk olmadan diğer notaya geçilir. Nefesler çabuk alınmalı ve varyasyon içinde ritim ve ana melodi korunmalıdır.

Örnek 87: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.10 – varyasyon no.1: 1. ve 2. ölçülerde çan sesi tekniği

3.9.24. Etüt no.10 – Varyasyon no.2

Örnek 88: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations,* etüt no.10 – varyasyon no.2

Bu varyasyon etüt no.4'te olduğu gibi oktavları çalıştırmaktadır. Dudaklar yumuşak, serbest ve esnek olmalıdır. Pes sesler keskin olmayan, belirgin, dolgun bir vurguyla başlamalıdır. Tiz sesler ise *piano* üflenmeli, dudaklar yukarı ve öne doğru kaldırılmalı, çene öne çıkartılmalıdır. Oktavlarda entonasyona dikkat edilmelidir. Varyasyon sırasında ana melodi düşünülerek çalınmalıdır.

2. ölçüdeki 1. oktav do için: 1. oktav do pozisyonu basılıp sol baş parmak açılarak üflenir. 1. ölçüdeki 2. oktav do ise olması gerektiği gibi çalışılıp, ek olarak

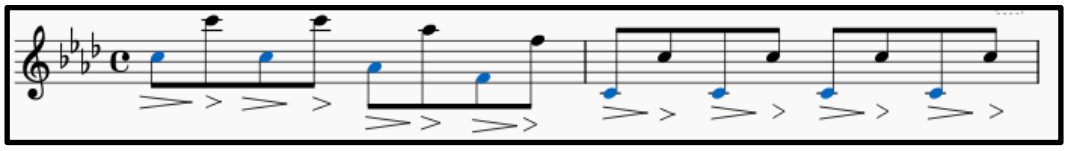
şu alternatif parmaklar kullanılabilir: sol el baş parmak basılmaz, işaret, orta, yüzük basılır / sağ el işaret, yüzük, re# basılır. [96] İlk etapta ölçüler *legato* değil de dilli çalışılarak farklı oktavlara ait dudak açıları saptanılabilir ve bu yönde pratiklik kazanılabilir.

Örnek 89: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.10 - varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü, dilli çalma egzersizi

Sonraki aşamada pes sesler abartılı olmamak kaydıyla belirgin çalınarak hemen arkasına *piano* nüansla oktavı eklenir. Sesler arasında boşluk olmamalıdır. Tiz sesler *diminuendo* ile bitirilir.

Örnek 90: Marcel Moyse *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* etüt no.10 - varyasyon no.2: 1. ve 2. ölçü, dilli çan sesi egzersizi

[96] Christine Fish Moulton, *a.g.m.*, s. 68

BÖLÜM IV

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmaya yönelik araştırmalar sonucunda anlaşılmaktadır ki; Marcel Moyse'in müziğe ilgisi çok küçük yaşta başlamış ve aldığı profesyonel eğitimler doğrultusunda kısa sürede çok sayıda müzisyenin ilgi odağı olmuştur. Flüt çalarken yaşadığı problemlerden yola çıkarak birçok metot yazdığı, bulunduğu kıtalar arası etkileşimlerle sayısız müzisyenin hayatına dokunduğu öğrenilmektedir. Paris Konservatuvarı'nın değerli isimleri Paul Taffanel, Adolphe Hennebains ve Philippe Gaubert'den öğrendiklerini kendi deneyimleriyle harmanlayarak yaşamının sonuna kadar aktarmış, Fransız Flüt Ekolü'nün tanınmasında ve yayılmasında katkı sağlamıştır. Ortaya koyduğu işler ve yetiştirdiği öğrenciler sayesinde bugün de adının ve değerlerinin yaşadığı ve yaşatıldığı görülmektedir.

Marcel Moyse'in *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metodunda yazdığı sade melodilerle flütün ve flüt çalmanın temelini barındıran ögelere yoğunlaşılmış ve bu doğrultuda çalışma teknikleri örneklendirilmiştir. Marcel Moyse'in kendisiyle veya Moyse'in yetiştirdiği öğrencisi William Bennett ile çalışma imkanına sahip olmuş flütistlerden Carol Wincenc, Julia Bogorad Kogan, Hakan Halit Turgay, Vamosi-Nagy Zsuzsa, Roderick Seed ve Christine Fish Moulton'ın *24 Petites Etudes Melodiques avec Variations* metoduna yönelik sunduğu kaynaklardan da yola çıkılarak etütlerde işlenen temel konular "diminuendo", "tekrar eden notalar", "vibrato", "çan sesleri" olmak üzere başlıklandırılmış, bu kavramların anlamları çeşitli örnekler ve egzersizlerle açıklanarak Moyse'in yazmış olduğu etütlerle bağdaşlaştırılmıştır.

Moyse'in mantığını kavramak ve aktarmak istediklerini anlamak için yazdığı diğer metotlar incelenebilir, kayıtları dinlenebilir ve Moyse'i anlatan diğer kaynaklardan faydalanılabilir.

KAYNAKÇA / BİBLİYOGRAFYA

Aitkin, Robert, "Marcel Moyse -- A Long and Productive Life", *The National Flute Association, Inc. Newsletter,* Vol.4, No.2, 1979

Akderin, Gözde, *İngiliz Flüt Okulu'nun Çalgı Tekniği Açısından İncelenmesi*, (Mersin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi), Mersin, 2020

Alison Latham, *The Oxford Companion to Music*, Oxford University Press, 2011

Burd, Edward, Suit, Evan Pengra, Garcia, Nora Lee, "MOYSE SUCCESSOR: Bernard Z. Goldberg (1923-2017)", *Flutist Quarterly*, 43(3), 2018

Debost, Michel, *The Simple Flute : From A to Z*, Oxford University Press, 2002

Fish Moulton, Christine, *Annotating the 24 Little Melodic Studies with Variations Easy For Flute by Marcel Moyse with Suggestions Relating the Material to Flute Repertoire*, (Rutgers University The Mason Gross School of the Arts), 2005

Fries, Robert, "The Elephant or The Flea", *Marcel Moyse Society Newsletter*, Vol.2, No.1, 1991

Hepyücel, Ceren, *19. Yüzyıldan Günümüze Fransız Ekolü ve Marcel Moyse'un Dünya Flüt Sanatına Etkileri*, (Izmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi), İzmir, 2009

Hummel, Catherine, "The Genesis of Tone Development Through Interpretation", *The Marcel Moyse Society Newsletter*, Vol.9, 1998

Joyce Kennedy, Michael Kennedy, Tim Rutherford-Johnson, *The Oxford Dictionary of Music*, Oxford University Press, 2012

Keeble, Jonathan, “The Warm and Elegant Leone Buyse”, *Flutist Quarterly*, 35(3), 2010

Lawrence, Eleanor, “Interview with Marcel Moyse”, *The National Flute Association, Inc. Newsletter*, Vol.4, No.2, 1979

Lawrence, Eleanor, ”Marcel Moyse on Vibrato”, *The Marcel Moyse Society Newsletter*, Vol.1, No.1, 1990

"Lost Moyse Manuscript: Publishers Alert”, *The Flutist Quarterly*, Vol.10, No.4, 1985

McCutchan, Ann, *Marcel Moyse Voice of Flute*, Amadeus Press, Oregon, 1994

Michael Kennedy, Joyce Bourne Kennedy, *The Concise Oxford Dictionary of Music*, Oxford University Press, 2007

Moyse, Blanche, Andrew, Nancy, “Letter to the Editor”, *The Flutist Quarterly*, Vol.12, No.4, 1987

Moyse, Marcel, *De La Sonorite*, Paris: Alphonse Leduc 1934

S. Floyd, Angeleita, *Gilbert Legacy: Methods, Exercises and Techniques for the Flutist*, Cedar Falls, Iowa, Winzer Press, 1990

S. Fries, Susan, *My Teacher, Remembering Marcel Moyse*, Author House Publication, 2010

Say, Ahmet, *Müzik Sözlüğü,* Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2002

Seed, Roderick, *Mastering the Flute with William Bennett*, Bloomington, Indiana University Press, 2018

“The 1988 National High School Flute Choir Competition”, *The Flutist Quarterly*, Vol.13, No.1, 1988

Toeplitz, Uri, "Studying with Marcel Moyse in 1938", *Marcel Moyse Society Newsletter,* Vol.6 No.1, 1995

Toff, Nancy, "Perspectives on Vibrato", *The Flutist Quarterly*, Vol.12, No.2, 1985

Turgay, Hakan Halit, "Flüt Vibratosunun Teknik, Müzikal ve Kültürel Boyutu", *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi,* Vol.3, No.2, 2017

Turgay, Hakan Halit, *Ton Geliştirmede İleri Teknikler (Flüt)*, (İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1993

Vrbsky, Rudy, "Reflections of Moyse and His Influence", *Marcel Moyse Society Newsletter*, Vol.2, No.1, 1991

Wilcocks, Gerda Reinette, *Improving tone production on the flute with regards to embouchure, lips flexibility, vibrato and tone colour, as seen from a classical music perspective,* (University of Pretoria, Department of Music, Faculty of Humanities), Pretoria, 2006

Wye, Trevor, "The Rise of the Master Class", *National Flute Association, Inc. Newsletter*, 1998

Wye, Trevor, *Marcel Moyse: An Extraordinary Man*, Cedar Falls, Iowa, Winzer Press, 1993

INTERNET KAYNAKLARI

Bogorad Kogan, Julia, "Moyse Etudes final", (erişim tarihi: 29.03.2021, https://www.youtube.com/watch?v=2NSOfiHgEoQ , (erişim tarihi: 19.04.2021)

Bogorad Kogan,, Julia, “The Teaching of Marcel Moyse”, http://theinstrumentalist.com/articles/FluteTalk/September-2020/The-Teaching-of-Marcel-Moyse/#author_bio (09.05.2021)

https://en.wikipedia.org/wiki/Martel%C3%A9_(bowstroke) , (erişim tarihi: 10.05.2021)

https://www.marlboromusic.org/archives/blog/marcel-moyse/ (erişim tarihi: 30.07.2022)

https://www.merriam-webster.com/dictionary/sostenuto , (erişim tarihi: 13.05.2021)

Kevra, Karen, “The Joy of Fluting: Flutist Paula Robison and Her Mentor Marcel Moyse” , https://www.buzzsprout.com/1278755/8031825-the-joy-of-fluting-flutist-paula-robison-and-her-mentor-marcel-moyse , (erişim tarihi: 01.04.2021)

Seed, Roderick, Roderick Seed - Flute “MOYSE 24 Little Melodic Studies- no.1 - Flute Masterclass by Moyse Ensemble, https://www.youtube.com/watch?v=_qdUSe_WYFo&t=58s (erişim tarihi: 29.03.2021)

Seed, Roderick, Roderick Seed – Flute “Moyse no. 5 - 24 Little Melodic Studies for flute - Roderick Seed” https://www.youtube.com/watch?v=ZI2KXgCEWTA&list=PL-Edmnnm-hBSez9Kw96rPRscQsEJLbxwn&index=6 (erişim tarihi: 10.05.2021)

Seed, Roderick, Roderick Seed. “MOYSE 24 Little Melodic Studies- no.2 - Flute Masterclass by Moyse Ensemble” https://www.youtube.com/watch?v=B6Dbrks8az4&t=467s (erişim tarihi: 19.04.2021)

The Marcel Moyse Society, “Moyse Class NFA2015 SD” https://www.youtube.com/watch?v=_G05vvhOVOk , (erişim tarihi: 19.04.2021)

The Marcel Moyse Society, “William Bennett 2017 Minneapolis NFA” https://www.youtube.com/watch?v=Af9NOv-G9-Q&t=1979s , (erişim tarihi: 23.04.2021)

The Marcel Moyse Society, “William Bennett 2017 Minneapolis NFA” https://www.youtube.com/watch?v=Af9NOv-G9-Q&t=1979s , (erişim tarihi: 23.04.2021)

Ullery, Ben, “Moyse Etudes final”, https://www.youtube.com/watch?v=2NSOfiHgEoQ , (erişim tarihi: 29.03.2021)